

ΧΑΓΕΡ ΜΠΟΥΦΙΑΗ
(ΙΣΑΝΤΡΟΥ ΔΡΙ)

ΤΡΕΙΣ
ΝΥΧΤΕΣ
ΗΛΟΜΗΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

026000347911

Τρέβω Μαβου
26/12/74

**ΤΡΕΙΣ ΝΥΧΤΕΣ
ΗΔΟΝΗΣ**

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΡΤΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΡΤΑ

Αρ. 6607. 7101

ΙΣΑΝΤΡΟΣ ΑΡΙΣ

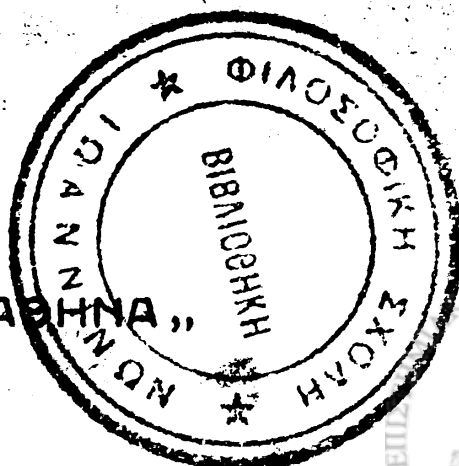
ΤΡΕΙΣ ΝΥΧΤΕΣ

ΗΔΟΝΗΣ

ΑΘΗΝΑ

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ "ΑΘΗΝΑ"

1927

Εχω διαβάσει βιβλία
κι εδώ. Το ζήτημα βιοσυστήσεως
4/8/90. -καρτέρα η μη το ζήτημα-
διάβαζε. Πιπεύ γένου μιν λέγει.
Μο ο ύπνος μου, δε δείχνει ευχα-
ρίστους. -Γέουα.

ΠΡΩΤΗ ΝΥΧΤΑ

7 Αυγούστου 1993

Δεν το θυμάμαι και το
ζήτημα διαβάσω. -Πέρασαν τρεις
μέρες και αφοσπαδω να θυμη-
θώ. το σύνολο. -Ελαχίστα γε-
γονότα. -μου έρευναν-
Είναι λογικά φατνώσει η
φύση; Δεν είναι και -όφωρο
Η. -επίσκεψη. -τον δέχτηκα
από βρενα, κι η χροιά μου
που βέντα μας, και βέντε όλα.

... Ἀνάμεσα στοὺς καπνοὺς καὶ τὴ γύρωθε εὐθυμία, ἐμάντευσα τὴ λεπτὴ σιλουέττα της. Ἔτσι βέβαια εἶταν τὴν πρώτη φορά. Ὑστερα, ἀδιάφορα, ἔρριξα τὸ βλέμμα μου πρὸς τὸ τραπεζάκι της. Μαζὶ της καθόταν καὶ μιὰ ἄλλη κοπέλλα, στὴν ἴδια περίπου ἡλικία, μ' ἓνα παράξενο φόρεμα. Μιλοῦσαν ἀναμεταξύ τους χαμογελώντας ἑλαφρά, χωρὶς νὰ κοιτάζονται. Αὐτά, τὰ εἶδα ὅλα τυχαῖα καὶ συγκεχυμένα. Ὁ φίλος μου ὁ Ντέλλης μοῦ μιλοῦσε μὲ ἔκσταση γιὰ τὴν τέχνη του· μοῦ μιλοῦσε γιὰ ἓνα ἔργο πού ἐτοίμαζε, γιὰ ἓνα πίνακα συμβολικό.

—«Νύχτα ἡδονῆς» ἔτσι θὰ ὀνομάζεται... Καὶ θὰ παρουσιάζῃ ὅλη τὴν ἔνταση τῆς ἡδονῆς μιᾶς ἄρρωστης πολιτισμένης ψυχῆς τῆς ἐποχῆς μας...

... Μοῦ εἶχε φανεῖ ὅμως πὼς εἶχε κάτι τὸ περίεργο στὸ βλέμμα της, κάποια παράξενη ἀναλαμπή.

Γιὰ μιὰ στιγμή, οἱ ματιές μας διασταυρωθῆκαν. Ἐκράτησε τὸ πρόσωπό της ἀκίνητο, καὶ χαμογέλασε ἀφηρημένα.

Αὐτὴ εἶταν ἡ πρώτη μας συνάντηση.

Ἐνα ὄνειρο ξεχασμένο, σβυσμένο στὰ περασμένα... Κι ὕστερ' ἀπὸ χρόνια μιὰ συνάντηση, μιὰ γνωριμιά, μιὰ δλόκληρη ζωὴ...

Κι ὅταν συλλογίζομαι πὼς ὅλ' αὐτά, τὸ ὄνειρο καὶ τὸ κομμάτι αὐτὸ τῆς ζωῆς, βρίσκονται στὰ περασμένα, στὰ περασμένα . . . Πρέπει ὅμως νὰ θυμηθῶ ὅλες τὶς λεπτομέρειες τῆς πρώτης ἐκείνης Νύχτας.

Δυὸ βδομάδες! . . . Τί γρήγορα εἶχαν περάσει . . .

Κι' ὅλα τ'άχα ξανάβρει ὅπως τὰ εἶχα ἀφήσει στὴν ἀγαπημένη πόλη. Εἶχα κάνει μόνος μου περιπάτους σὲ συνοικίες παράμερες καὶ ἤρεμες. Ἔ, βέβαια, εἶχαν ἀλλάξει ἴσως στὶς λεπτομέρειες, ἀλλὰ γὼ ζοῦσα τὴν ξέγνοιαστη ζωὴ μου, τὴν πρὸ δέκα χρόνων.

Τὶς νύχτες, τὶς περνοῦσα στὰ πιὸ εὐθυμα κέντρα μὲ συντροφιά τὸν φίλο μου τὸν Ντέλλη. Καὶ μονάχα ἐκεῖ τ'άβρισκα ὅλα σὰν ἀλλαγμένα· χαρούμενα καὶ πρῶτόγνωρα. Ὁ Ντέλλης μοῦ μιλοῦσε γιὰ τὴν τέχνη του, καὶ τὰ μάτια του ἀχτινοβολοῦσαν.

Πέρασαν μιά, δυὸ βδομάδες. Θᾶπρεπε νὰ φύγω, νὰ τ'ἀφήσω ὅλ' αὐτά. Περπατοῦσα στοὺς δρόμους καὶ ἀποχαιρετοῦσα σιγὰ τὰ ψηλὰ σπίτια, τὰ γνώριμα τῆς παιδικῆς μου ζωῆς. Θᾶφευγα τὴν Τετάρτη μὲ τὸ ρωσικὸ -- τὴν Τετάρτη τὸ μεσημέρι.

Ἐστερα περιπλανήθηκα σὲ σοκάκια ἀγνωστα καὶ ἀγαπημένα—καὶ τὸ βράδυ βρέθηκα στὸ συνηθισμένο μου τραπέζι τοῦ καζίνο, γεμάτος ἀναμνήσεις καὶ φῶς.

Στὸ καζίνο δὲν εἶταν κόσμος πολὺς κεῖνο τὸ βράδυ. Ὅλα εἶχαν κᾶτι τὸ σιωπηλό, κᾶτι τὸ θλιβερό.

Ἄρραιες παρέες, μιλοῦσαν σκυμμένα, διακριτικά. Καὶ μόνο μιὰ παρέα ἐγγλέζων ἀξιωματικῶν, δίπλα μας, θορυβοῦσε χαρούμενα.

Οἱ φωνές τους ὅμως βρίσκαν μιὰν ἀπήχηση πα-
ράξενη στὴ σιωπηλὴ αἴθουσα — κι ἄφηναν μιὰ θλίψη
πιὸ βαρὺὰ νὰ πλῶνεται στὴν ἠχώ τους . . .

Τὸ βλέμμα μου ξεκουραζόταν ἤρεμα στὶς μορφές
τῶν γυναικῶν, ποὺ κάθονταν στὰ γειτονικὰ τραπεζά-
κια. Καὶ τότε, σταμάτησε στὶς δύο γειτόνισσές μας,
γιὰ μιὰ στιγμή. Τὸ κορίτσι μὲ τὰ βαμμένα χεῖλη καὶ
τὸ φανταχτερὸ φόρεμα κάπνιζε ράθυμα, μὲ τὸ βλέμμα
ἀφηρημένο καὶ ἀπλανές. Ἡ φίλη της εἶχε σκυμμένο
τὸ κεφάλι, συλλογισμένα, καὶ τῆς κρατοῦσε ἀπαλὰ τὸ
χέρι. Ξαφνικά, τίναξε τὸ κεφάλι πρὸς τὰ πάνω σὰ
γιὰ νὰ διώξη κάποια δυσάρεστη σκέψη, κι οἱ μα-
τιές μας συναντήθηκαν γιὰ δεύτερη φορά.

— . . . Τρεῖς μέρες ἀκόμα . . . ψιθύρισεν ὁ Ντέλλης,
σβήνοντας τὸ τσιγάρο του στὸ τασάκι. Τρεῖς μέρες . . .
Ὅρθα δὲν μαντεύω τὴν αἰτία τῆς θλίψεώς σου ; Καὶ
ἄς τῶξερές ἀπ' τὴν ἀρχὴ πὼς τόσο θὰ διαρκοῦσε . . .

— Εὐτυχῶς ποὺ κρύβουμε μέσα μας τὸ μόνο ἀλη-
θινὸ δῶρο : τὴ γοητεία τῆς ἀναπολήσεως.

— Ναί, ἀλλὰ καὶ ἡ λήθη, δὲν εἶναι κάτι ἀληθινὸ
καὶ κάτι ἀνθρώπινο ;

— Μὴν τὸ λές αὐτό . . . Ἡ λήθη δὲν μᾶς ἀνήκει
ἀληθινὰ ποτέ, ἡ λήθη δὲν εἶναι ἀπόλυτη . . . Καὶ χρη-
σιμεύει μόνο στὸ νᾶρχονται στιγμὲς ἀναπολήσεως πιὸ
ἔντονες, γιὰ κάτι πράματα ποὺ νομίζαμε πὼς σκεπά-
στηκαν ἀπ' τὴ λήθη . . . Ἀλλὰ ξέρεις τί μὲ βασανίζει
Ντέλλη ; . . . Μὴ χαμογελάσης . . . Εἶναι κάτι σκέ-
ψεις . . . Μιὰ ζωὴ ὀλόκληρη ἔζησα στὶς δεκαπέντε
αὐτὲς μέρες . . . Κι ὅμως, τὰ σοκάκια τοῦ Καίρου, κά-

τι παράμερα μοναχικὰ σοκάκια, θὰ λησμονήσουν Ντέλλη τὸ μοναχικὸ διαβάτη πὸ ἔφαχνε μὲ πυρετὸ νὰ μαζέψη τὰ κομάτια τῶν παιδικῶν ἀγνῶν στιγμῶν του. . .

—Σὲ καταλαβαίνω . . . Καὶ μένα κάποτε μὲ καῖγαν ἀναμνήσεις κάτι πραγμάτων πὸ πέθαναν . . . Εἶνε τόσο ταπεινὰ πάντοτε ὅσα μᾶς μένουν . . . ἕως ὅτου κι αὐτὰ πάρουν τὴ γοητεία τῶν περασμένων . . .

—ὦ, εἶναι φοβερὸ ὅταν νοσταλγεῖς κάτι πὸ ξέρεις πὸς ποτέ, ποτέ, δὲ θὰ σὲ χαϊδέψη μὲ τὴ θύμησή του. . . Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀληθινὴ τυραννία, Ντέλλη. . .
Ἄς μὴ συλλογιζόμαστε αὐτὰ ὅμως . . . Τὸ ξέρεις πὸς ἔχω ἀκόμη τρεῖς νύχτες αἰγυπτιακῆς ζωῆς ; . . . Καὶ θᾶθελα νᾶκλείνα κάτι ἀπ' τὴν ψυχὴ τῆς Αἰγύπτου μέσα μου, φεύγοντας.

Ὁ Ντέλλης δὲ μοῦ ἀπάντησε. Ἐκοίταζε πρὸς τὸ ἀντικρινὸ τραπεζάκι.

—Τὴ γνωρίζεις ; ρώτησα ἀπότομα τὸ φίλο μου. Αὐτὸς εἶχε χλωμιάσει φοβερὰ—ἔτσι θυμᾶμαι τώρα—κι ἀφοῦ ἤπια λίγες γουλιές οὐίσκου, εἶπε, σκύφτοντας πρὸς τὸ μέρος μου, σὰ νὰ μιλοῦσε γιὰ τὸν ἑαυτό του :

—Εἶναι ἡ πριγκηπέσσα. Κι εἶναι ἡ δεύτερη φορὰ πὸ ἔρχεται νὰ μᾶς βρῆ . . .

Ἡ πριγκηπέσσα . . . Δὲ ζήτησα ἄλλες ἐξηγήσεις. Εἴταν ἡ «Πριγκηπέσσα», μὲ τὴ χλωμὴν εὐγενικὴ νοσταλγία στὰ μάτια, ἡ πριγκηπέσσα τῶν παραμυθιῶν. Δὲ ζήτησα ἄλλη πληροφορία. Μὰ καὶ ὁ Ντέλλης φαινόταν σὰ νὰ φοβόταν καμιὰν ἐρώτησή μου.

—Τὴν γνώρισα τυχαῖα, μοῦ πρόσθεσε νευρικά,

για κάποιο πορτραίτο . . . πού δὲν τέλειωσε ποτέ . . .
Συνηθισμένη ἱστορία . . .

Κι ἀπότομα ἀλλάζοντας κουβέντα, ἄρχισε νὰ μι-
λάη γιὰ τὴν τέχνη του, γιὰ τὸ δάσκαλό του τὸν Πι-
κασσό, γιὰ τὸ μοντερνισμό στὴ ζωγραφικὴ . . . Ἄ,
βέβαια, ὁ Πικασσό . . .

Τί μ' ἔνοιαζαν ὅμως ἐμένα γι' αὐτὰ ἀφοῦ εἶχα
μπρός μου τὴν πριγκηπέσσα . . . Ἡ φίλη της εἶχε φύ-
γει προηγουμένως καὶ τώρα εἶταν μόνη στὸ τραπε-
ζάκι της. Ἄργα, σηκώθηκε κι αὐτὴ νὰ φύγη.

Τὰ βλέμματά μας δὲν τὴν ἄφηναν. Ὁ Ντέλλης
εἶχε παύσει τὴν ὁμιλία του ἀσυναίσθητα, καὶ τὴν πα-
ρακολουθοῦσε κι αὐτὸς μὲ τὸ βλέμμα. Ἡ «πριγκη-
πέσσα» προχώρησε μεγαλόπρεπα πρὸς τὴν ἔξοδο.
Καθὼς περνοῦσε ἀπ' τὸ τραπέζι μας, ὁ Ντέλλης τὴ
χαιρέτησε βαθιὰ κι αὐτὴ σταμάτησε.

Εἶμωνα τόσο ζαλισμένος—ὁ παντοτινὸς νευρι-
κός μου χαρακτήρας, πού δὲν μποροῦσα νὰ ξεχω-
ρίσω τί λέγανε . . . Θυμᾶμαι μόνο πὼς ὁ φίλος μου
μὲ σύστησε, κι ἔσκυπα νὰ φιλήσω τὰ μακρὰ λευκά
της δάχτυλα . . . Ὡ, ἡ στιγμὴ ἐκείνη πριγκηπέσσα . . .
Καὶ τότες πρόσεξα τὴ φωνή της, τὴν βαθιὰ φωνή της.
Ὡ Θεοὶ, μιλοῦσε γιὰ μένα. Ἡ πριγκηπέσσα ἔλεγε:

—Καλλιτέχνης . . . Μὰ θάθελα νὰ γνωριστοῦμε
τότε καλύτερα . . . Σήμερα τὸ βράδυ στὸ σουπέ, θὰ
μᾶς πῆτε κανένα ποίημά σας ;

Αὐτὸ ἀποτεινόταν σ' ἐμέ. Συνῆλθα (εὐτυχῶς ἡ
φωνή μου δὲν ἔδειχνε καμιὰ συγκίνηση, αὐτὸ τὸ πρό-
σεξα).

—Στὸ σουπέ ; ρώτησα μὲ ἀπορία.

—Ναί, στὸ σπίτι μου στῆς δώδεκα. Ὁ φίλος σας θὰ σᾶς πῆ, εἶπε ἡ πριγκηπέσσα σὰ θυμωμένη γιὰ τὴν ἀδιάκριτη ἐρώτηση. Θὰ μᾶς πῆτε κανένα ποίημά σας ; . . . Ξέρετε, θὰ εἴμαστε ἐντελῶς μόνοι, - tout à fait entre artistes, πρόσθεσε.

—Τότε θὰ προσπαθῆσω νὰ σᾶς μιλήσω γιὰ τὰ μάτια σας πριγκηπέσσα, εἶπα σιγά.

Ἡ πριγκηπέσσα χαμογέλασε ἑλαφρά, μᾶς χαιρέτησε καὶ χάθηκε.

Ὅταν βρεθῆκαμε μόνοι στὸ δρόμο, κατόπιν, θέλησα μὲ τρόπο νὰ ρωτήσω τὸν Ντέλλη . . . Αὐτὸς ὅμως σὰ νὰ μάντευε τὴν ἐρώτηση πού ἔκαιγε τὰ χεῖλη μου, μοῦ εἶπε μόνο :

—ὦ, ἡ πριγκηπέσσα . . . Θάπρεπε νὰ τῆ μισῶ, νὰ τῆ μισῶ πολὺ αὐτὴ τῆ γυναίκα . . . Ὅμως μὲ εἶδες . . . Ποιὸς μπορεῖ νὰ τῆς ἀντισταθῆ ; Ποιὸς μπορεῖ νὰ μισήσῃ τὴν πριγκηπέσσα . . .

Βέβαια, ἡ πριγκηπέσσα . . . Ἀλλὰ τί μ' ἔνιαζε μένα, τί ἤθελα νὰ μάθω, ἀφοῦ εἶχα μέσα μου ἀκόμη φωτεινὸ τὸ βλέμμα της, καὶ τὸ χαμόγελό της τὸ παιδικό ;

Περπατούσαμε σιωπηλοὶ κι οἱ δύο μας. Σὲ λίγο βρέθηκα στὴ συνηθισμένην ἀτμόσφαιρα, γεμάτη ἀπ' τοὺς καπνοὺς κι ἀπὸ τὴν εὐωδιὰ τῶν πουλημένων κορμιῶν. Ἐγὼ ὅμως χαμογελοῦσα μ' ἐμπιστοσύνη . . . Εἶταν τόσο ὑγρὰ καὶ τόσο παιδικὰ τὰ μάτια τῆς πριγκηπέσσας . . .

Ὁ Ντέλλης μιλοῦσε σὲ μιὰ γυναῖκα, μιὰ γνώριμη μελαχροινὴ φυσιογνωμία, μ' ἓναν τόνον ἐνθουσιασμοῦ καὶ μὲ τὰ μάτια γιαλιστερά.

Αὐτὴ, συνηθισμένη στὶς παραξενιές του, τὸν ἄκουγε χαμογελώντας, κι' ἔπινε κάθε τόσο ἀπὸ τὸ πράσινο ποτό της. Δὲν πρόσεχα τί λέγανε, φανταζόμουν ὅμως τὸ Ντέλλη μὲ τοὺς αἰώνιους ἐνθουσιασμούς του, ξανατραβηγμένο ἀπ' τὸ ἀγαπημένο του περιβάλλον. Μεθυσμένος—ὅπως ἤξερε ν' ἀφήνεται νὰ μεθάῃ αὐτὸς μόνον, ὅταν βρισκόταν σ' ἓνα τέτοιο μέρος—θὰ τῆς μιλοῦσε γιὰ τὴ ζωὴ, γιὰ τὴν ὀμορφιὰ τῆς ἡδονῆς, θὰ μονολογοῦσεν εὐτυχισμένα, θωπεύοντας μὲ τὸ βλέμμα του ὀμορφες γραμμές—καθὼς μοῦ εἶχεν ὁμολογήσει κάποτε, γελώντας.

Κι ἔτσι αἰσθανόμουν βαθύτερα τὴ μοναξιά μου. Ὅστερ' ἀπ' τὴν νευρικότητα τῶν πρώτων στιγμῶν, ἔνοιωθα νὰ κυριεύῃ τὸν ἑαυτό μου μιὰν ἀτονία, καὶ συγκεχυμένα εἶχα τὴν ἐντύπωση τῶν γύρω θαμπῶν φώτων.

Σὰν κάποια μακρυνὴ τύρβη βούιζε στ' αὐτιά μου . . . Μπροστὰ ἀπὸ τὸ τραπέζι περνοῦσαν γυναῖκες ποὺ μὲ κοίταζαν περίεργα, μὲ μιὰ ἄφωνη ἔκπληξη . . . Καὶ γὰρ δὲν εἶχα πιά τὴ δύναμη νὰ συλλογιστῶ τίποτα, τίποτα . . .

Γιὰ μιὰ στιγμὴ ἔπαυσα νὰκούω τὴ φωνὴ τοῦ Ντέλλη. Ἐστρεψα μὲ κόπο τὸ βλέμμα. Μιλοῦσε τώρα ἡ μελαχροινὴ γυναῖκα, κι ὁ Ντέλλης κρατοῦσε τὸ κεφάλι ἀνάμεσα στὰ χέρια, συλλογισμένος. Φαντάστηκα τὴ σκηνὴ. Ἡ γυναῖκα παρασυρμένη ἀπὸ τὸν ἐνθου-

σιασμό του, θὰ δηγόταν στιγμὲς τῆς περασμένης της ζωῆς· κι ὁ Ντέλλης φερόμενος στὴν πραγματικότητα θὰ προσπαθοῦσε νὰ ξεχαστῇ στὴν Τέχνη του, στὴν ἀναπόληση τοῦ νέου του ἔργου βέβαια, τῆς «Νύχτας Ἑδονῆς».

Ἡ συνηθισμένη, Θεέ μου ἱστορία . . . τὸ αἰώνιο δράμα τῆς ἀμοιβαίας ὑποχωρήσεως, γιὰ τὴν προσπάθεια μιᾶς κάποιας αὐταπάτης. Μ' ὄλο τὸ ψέμμα, μὲ ὅλα τὰ ὑποκριτικὰ χαμόγελα τῆς πειθοῦς.

Εἶχεν ἀρχίσει νὰ παίζη μιὰ μουσικὴ ἀπὸ κάτι μαύρους ντυμένους φανταχτερά . . . Ὁ Ντέλλης σηκώθηκε.

— Πᾶμε μοῦ εἶπε νευρικά, χτυπώντας στὸ τραπέζι γιὰ τὸ γκαρσόνι.

Ἡ μελαχροινὴ γυναῖκα εἶχε ρίξει τὸ κεφάλι πρὸς τὰ πίσω καὶ κάπνιζε, ἀδιάφορη σὲ ὅλα.

— Φοβοῦμαι μήπως ἀργήσουμε, μοῦ εἶπε ὁ Ντέλλης ὅταν βρεθήκαμε ἔξω. Κι ἡ πριγκηπέσσα, δὲν τῆς ἀρέσει νὰ περιμένη.

Γιὰ λίγο ἔμεινε σιωπηλός. Εἶχαμε ταχύνει τὸ βῆμα . . . Δὲ ρωτοῦσα ποῦ καθόταν ἡ πριγκηπέσσα, καμμιά λεπτομέρεια. Οὔτε τὸ ὄνομά της εἶχα ρωτήσει ἀκόμη. Διευθυνόμεσθε πρὸς τὴ γέφυρα τῆς Γκεζίρας. Θᾶταν βέβαια πλούσια, γιὰτὶ ἐκεῖ μόνον ἀρχοντικὰ σπίτια ὑπῆρχαν.

Ὁ Ντέλλης δὲ φαινόταν διόλου ἐπηρεασμένος ἀπ' τὸ πιετό. Κι' ἔξαφνα, ταχύνοντας ὀλοένα τὸ βῆμα, ἀρχισε νὰ μοῦ λέει μὲ νευρικὲς ἄταχτες φράσεις :

φαινόταν τελείως ἔρημικὸν —κατασκότεινον— ὅταν φτάσαμε στὴ μεγάλην ἐπιβλητικίαν ἐξώθυρα. Τόσο, πού γιὰ μιὰ στιγμὴ ἐτρόμαξα, καὶ δὲν τόλμησα νὰ χτυπήσω. Ὁ φίλος μου ὅμως μὲ πρόλαβε, πλησίασε καὶ . . .—ἕναν αἰγύπτιο θυμᾶμαι μὲ μιὰν ἀσημοκέντητη κελεμπία . . .—μακροεῖς διαδρόμους φωτισμένους ἀμυδρὰ — μιὰ μαρμαίρινη σκάλα . . .

Στὴν αἴθουσα βρισκόταν μόνη ἡ πριγκηπέσσα, ξαπλωμένη στὸ ντιβάνι. Χαμένη μᾶλλον μὲς στὰ μαξιλάρια—εἶταν τόσο μικροκαμωμένη, καὶ τόσο λεπτή...

Μιὰ βαθιὰ εὐωδιὰ—σὰν ἀπὸ διάφορα μυρωδικὰ ἀνακατεμένα παράξενα—εἶταν χυμένη στὸ δωμάτιο.

—Ἡ πριγκηπέσσα φοροῦσε μιὰ γιαπωνέζικη ρόμπα, πού τὴν σκέπαζε ὀλόκληρη. Φαινόταν ἀφηρημένη καὶ κάπνιζε.

Ὅταν μπήκαμε—χωρὶς νὰ χτυπήσουμε· ἄχ Θεέ μου, ἔτσι πάντα ὁ Ντέλλης εἶταν ἀπρόσεχτος—ἀνασηκώθηκε στὰ γόνατα καὶ χτύπησε τὰ χέρια τῆς χαρούμενα.

—Σᾶς ἐνιωθα πού πλησιάζατε! . . . μᾶς εἶπε γελώντας. Καὶ πήδησε ἀπ' τὸ ντιβάνι γιὰ νὰ μᾶς χαιρετήσει.

Ὁ Ντέλλης χαιρέτησε σοβαρά. Ἡ πριγκηπέσσα ἐγύρισε σὲ μένα :

—Μὲ εἶδατε καλὰ πρίν; . . . μοῦ εἶπε χαμογελώντας παράξενα. Θέλησα νὰ μὲ ἰδῆτε καλὰ, νὰ γνωριστοῦμε ἀμέσως γιατί, βλέπετε, αὐτὸ τὸ κουραστικὸ φῶς . . . Γιατὶ ξέρετε, πρόστεσε ὕστερ' ἀπὸ μιὰ μικρὴ παύση, ἐγὼ σᾶς γνωρίζω ἤδη ἐντελῶς . . . Καὶ μὲ κοί-

τάξε σοβαρά με τὰ μεγάλα της μάτια . . .

— Δὲν εἶδα παρὰ τὰ μάτια σας ἀκόμη . . . τῆς εἶπα σιγά . . .

— Πρέπει μόνο τὰ μάτια νὰ κοιτάζῃ κανεὶς . . .
Εἶναι ἡ εἰλικρινέστερη γνωριμία . . . , ἄκουσα τότε μιὰ φωνὴ παράξενη, σὰν σφυριχτή, κοντὰ μου.

Γύρισα ἐκπληχτος. Καὶ τότε μόλις εἶδα πὼς ἡ πριγκηπέσσα δὲν εἶταν μόνη. Κοντὰ στὸ ντιβάνι, σὲ μιὰ χαμηλὴ πολυθρόνα, εἶταν καθισμένο ἓνα γεροντάκι, ζαρωμένο, μὰ με̄ δυὸ μάτια πού γυάλιζαν παράξενα. Κρατοῦσε στὸ χέρι ἓνα χοντρὸ μεγάλο βιβλίο δεμένο μ' ἓνα ντῦμα χρυσὸ, σὰν κάτι εὐαγγέλια πού βρίσκονται στὶς μεγάλες ἐκκλησιές. Τὸ γεροντάκι εἶχε μιλήσει. Καὶ χαμογελοῦσε τόρα πονηρά.

— Εἶναι ὁ φίλος μου ὁ Δούκας, εἶπε ἡ πριγκηπέσσα. Αὐτὴ εἶταν ὅλη ἡ σύσταση.

Ἄ βέβαια, ὁ Δούκας. Ἀπλούστατα . . . Πῶς εἶπατε ;

— Ὁ Ντέλλης συμπλήρωσε λέγοντας τ' ὄνομά μου. Χαιρετιστήκαμε με̄ τὸν Δούκα. «Χαίρω πολὺ».

Ὁ Δούκας σηκώθηκε, χαιρέτησε με̄ τὸ κεφάλι μόνο, καὶ ξανακάθισε. Φοροῦσε φράκο. Καὶ τί ἀδύνατος πού εἶτανε, Θεέ μου.

Κι ὥστόσο μ' ὅλο τὸ κοντό του ἀνάστημα, μ' ὅλες τὶς ζαρωματιές του, φαινόταν ἀμέσως ὁ ἀριστοκράτης. Οἱ κινήσεις του εἶχαν κάτι τὸ νευρικὰ ἤρεμο (μόνο μ' αὐτὴ τὴν ἀντίθεση μπορῶ νὰ τὶς περιγράψω).

Τὸ διαπεραστικὸ του βλέμμα ἀναπαυόταν στὸν ἀκροατὴ του προστατευτικά, καὶ με̄ μιὰ ἐπίτηδες φαι-

νομενική αγαθότητα. Κρατούσε σ' απόσταση, κι ὥσ-
τόσο προκαλοῦσε τὴ συμπάθεια καὶ τὸ σεβασμό. "Α-
κουγε μὲ προσοχὴ ὅτι τοῦ λέγαν, ἄλλο ἂν πολλὰ φο-
ρὲς ἀντὶ ν' ἀπαντήσῃ ρωτοῦσε ὁ ἴδιος γιὰ θέματα
ἐντελῶς ἀσχετα... Ἡ πριγκηπέσσα τοῦ μιλοῦσε μὲ ἀγά-
πη, καὶ μ' ὅλο τὸ παιχιδιάρικο ὕφος τῆς μαντευόταν
εὐκόλα ὁ θαυμασμός τῆς.

Παρατήρησα ὅμως, πὼς ὁ δούκας ὅταν τῆς μιλοῦσε,
ἔπερνε μερικὲς φορές, μιὰν ἔκφραση ξερὴ κι ἀπό-
τομη—ἂν καὶ πάντοτε εὐγενικώτατη. Ἀργότερα ὅμως
συλλογίστηκα καὶ εἶδα πὼς δὲν εἶταν ἔτσι· μᾶλλον
προσπαθοῦσε μ' αὐτὸν τὸν ὑποκριτικὸ τρόπο του νὰ
κρύψῃ μιὰ μεγάλη νευρικότητα. Γιατὶ ὅμως; Δὲν
ἔτυχε ποτὲ νὰ ξεδιαλύνω.

Τί μ' ἐνδιαφέρει ὅμως τώρα ἐμένα αὐτό, καὶ τί
σημασία ἔχει ὁ Δούκας μπρὸς στὶς τρεῖς νύχτες μας,
στὶς τρεῖς μοναδικές μας «νύχτες ἡδονῆς» . . .

—Ὁ Δούκας μοῦ κρατοῦσε συντροφιά ὥσπου
νᾶρθετε, εἶπε ἡ πριγκηπέσσα ὕστερ' ἀπ' τὶς συστά-
σεις. Μοῦ διάβαζε κάτι ἀπ' τὴν Παλαιὰ Διαθήκη.
Τοὺς ψαλμοὺς τοῦ Δαβὶδ . . .

᾿Ωστε σωστὰ εἶχα μαντεύσει! . . .

—Ἦξερα τὴν ἀνυπομονησία σου . . . Κι εἶναι τὸ
μόνο βιβλίον πὸν ἤξερα πὼς δὲν θὰ πρόσεχες, πὼς θὰ
σ' ἄφινε στὶς σκέψεις σου—τῆς εἶπε χαμογελώντας ὁ
Δούκας.

Μοῦ φάνηκε πὼς εἶχε ἓνα ὕφος εἰρωνικό. Ἄλλὰ
σὰ νὰ μάντεψε τὴ σκέψη μου—ἢ σὰ νᾶπαιζε μ'

αὐτὴν—ὁ Δούκας πρόστεσε γυρίζοντας σὲ μᾶς :

—Εἶναι ἓνα βιβλίο πὸν ἔχει διαβάσει τόσες φορές...
Διαβολάνθρωπος, πράγματι. Εἶχε δίκησ ὁ Δώρης.

—Μὰ καθῆστε λοιπόν, καθῆστε . . . εἶπε νευρικᾶ
ἡ πριγκηπέσσα.

—Καθὼς καθόμαστε σιωπηλά, τὸ ἴδιο πα-
ράξενο γέλοιο, σὰν σφύριγμα, χτύπησε τ' αὐτιά μου.
Εἶταν ὁ δούκας πὸν γελοῦσε, δείχνοντας ὅλα τὰ δόν-
τια του.

— . . . Για τὸ σουπέ, πρόστεσε, συμπληρώνοντας
τὴ φράση τῆς πριγκηπέσσας, γιὰ τὸ σουπέ . . .

Ἡ πριγκηπέσσα ἔσμιξε μὲ θυμὸ τὰ φρύδια της.

—Τί θέλετε νὰ πῆτε ; ρώτησε ἀπότομα τὸ δούκα.

Καταλάβαινα καλὰ πὼς κάτι θέλησε νὰ ὑπονοήση
ὁ παράξενος γέρος, καὶ φοβήθηκα κανένα ξέσπασμα.
Κοίταξα ἐρωτηματικὰ τὸν Ντέλλη πὸν ἀρκέστηκεν
ὁμως νὰ μοῦ ἀπαντήση μ' ἓνα χαμόγελο.

Ἐὸ Δούκας ὥστόσο ἀπάντησε ἐντελῶς ἀτάραχα
καὶ μὲ τὸ φυσικώτερο χαμόγελο τοῦ κόσμου :

—Μὰ ἀπλούστατα ἀγαπητῆ μου πριγκηπέσσα :
Θὰ καθήσουμε γιὰ τὸ σουπέ μόνο, δυστυχῶς . . .
Ἔστερα, πρέπει νὰ ὀδηγήσω τὸν κ. Ντέλλη στὴν πι-
νακοθήκη μου . . . Θὰ ἐκπλαγῆτε πολὺ ἀγαπητὲ κ.
Ντέλλη . . . Σᾶς προετοιμάζω μία ἐκπληξη. Ξέρετε τίς
ιδέες μου, κι ἐν τούτοις . . . δὲ σᾶς λέω τίποτα ἄλλο,
δὲ θέλω νὰ μαντεύσετε . . . Τὶ surprise, νὰ ξέρατε...
'Αλήθεια ἀγαπητῆ μου πριγκηπέσσα, δὲ θᾶνε μιὰ
surprise γιὰ τὸν φίλο μας τὸν κ. Ντέλλη ; Ἀπαν-
τῆστε μου, πρὸς Θεοῦ . . .

— Βέβαια . . . , ἀπάντησε ἡ πριγκηπέσσα κατά-
χλωμη.

— Καὶ δὲν εἶνε ἀνάγκη, ξακολούθησε ὁ δούκας
μὲ ἔξαψη, τί λέω ἀνάγκη, δὲν εἶνε ἀπαραίτητο σή-
μερα τῆ νύχτα νὰ δῆ αὐτὸ τὸ ἔργο ὁ φίλος μου
Ντέλλης ; Δὲν προετοίμασα ἐπίτηδες τὴν αἴθουσα τῆς
πινακοθήκης, μὲ ἠλεκτρικὰ ἐπίτηδες βαλμένα ; . . . μὰ
πριγκηπέσσα, δὲ λέτε τίποτα . . .

Ἡ πριγκηπέσσα εἶχε χαμηλωμένα τὰ μάτια. Ὅσο
μιλοῦσε ὁ δούκας δὲν τὸν εἶχε διόλου κοιτάξει. Τὰ
τελευταῖα λόγια τᾶχε προφέρει αὐτὸς νευρικά, σχε-
δὸν θυμωμένα. Εἶχε μάλιστα, θαρρῶ, χτυπήσει τὸ
πόδι μὲ ὀργή· κι ἡ πριγκηπέσσα, μ' ἓνα ἐντελῶς ἀλ-
λαγμένο ὕφος, προσπαθώντας νὰ χαμογελάση :

— Μὰ βέβαια, ἔτσι εἶνε . . . εἶπε.

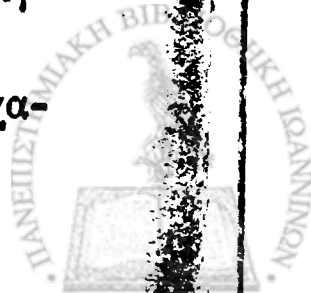
— . . . ἀγαπητέ μου τύραννε, χρυσέ μου τύραννε...
γιὰ πέστε το κι αὐτό . . . χαχά . . .

Ἔ, αὐτὸ πιά δὲν μποροῦσα νὰ τὸ ὑποφέρω.
Ἄρκετὰ ὡς ἐκεῖ.

— Κύριε . . . φώναξα προχωρώντας πρὸς τὸν
δούκα.

— Ἔτσι δὲν περιμένατε κι ἐσεῖς ν' ἀκούσετε ; μὲ
ρώτησεν αὐτὸς χαμογελώντας ἠρεμώτατα καὶ σὰ νὰ
μὴν εἶχε νοιώσει τίς προθέσεις μου. Μὰ ἔτσι εἶνε
λίγο νευρική, κι εἶνε τόσο χαριτωμένη, τόσο ἀξια-
γάπητη ἡ πριγκηπέσσα μας . . . Μόνο πού εἶνε ἓνα
μεγάλο «μικρὸ παιδί». Γελᾶτε κι ἐσεῖς λοιπὸν πριγκ-
κηπέσσα ! . . . Κακὸ μικρὸ παιδί !

Ναί, ἡ πριγκηπέσσα, ἔξαπλωμένη στὸ ντιβάνι, χα-

μογελοῦσε. Μὰ ὅλοι μὲ κοροϊδεύαν ἐκεῖ μέσα ;
Μήπως ὅμως εἶχα ἀπατηθῆ . . . Μήπως ἡ ἄρρωστη
φαντασία μου . . .

Κεῖνη τῆ στιγμῆ ἀνοιξε διάπλατα ἡ πόρτα. Δυὸ
ἄραπάδες μὲ χρυσοκέντητη κελεμπία, μπῆκαν φέρ-
νοντας ἓνα μακρὸ τραπεζάκι, χαμηλό, φορτωμένο
κρασιὰ καὶ κρύα φαγητά.

Τὸ βάλαν κοντὰ στὸ ντιβάνι.

— Ἄ . . . νὰ καὶ τὸ σουπέ . . . φώναξε χαρού-
μενα τὸ γεροντάκι. Ἀγαπητῆ μου, κακομαθαίνετε
τοὺς προσκαλεσμένους σας . . .

Ἡ πριγκηπέσσα μᾶς ὥρισε τὶς θέσεις μας. Κάθησα
στὸ ντιβάνι κοντά της.

— Δούκα, εἰσάστε ἀνυπόφορος . . . τὸν μά-
λωσε.

— Ἐχετε δίκη, ἀπάντησε αὐτὸς ἀμέσως . . . Δὲ
θέλησα νὰ πῶ αὐτὸ. Ἰσαῖσα, τοὺς καλομαθαίνετε. Δὲν
εἶναι ἔτσι, κύριε Ντέλλη ; Μὰ ἐσεῖς cher maître
(ἔτσι λέγαμε στὴν ἐποχὴ μας τοὺς ποιητὲς) δὲν πέρ-
νετε τίποτα . . . πριγκηπέσσα . . . Δὲν πέρνει τίποτα . . .

— Δὲν ἔχω ὄρεξη . . . ἀπάντησα.

— Θεέ μου . . . τί εἶν' αὐτοὶ οἱ νέοι σήμερα . . .
δὲν ἔχει ὄρεξη ! . . .

Ἔ, μὰ ἡ ἀναίδεια αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου δὲν εἶχε
ὅρια . . . Ὅχι, δὲν εἶχα λοιπὸν ἀπατηθεῖ. Σηκώθηκα
ὠχρός.

— Κύριε, νὰ ξέρετε πὼς δὲν θὰ ἐπιτρέψω . . .

— Συγχωρεῖστε τον . . . γιὰ τὸ χατῆρι μου . . . δὲν

βλέπετε πού εἶναι μεθυσμένος ; μοῦ ψιθύρισε γλυκὰ ἢ πριγκηπέσσα.

Ὁ Ντέλλης εἶταν ἕτοιμος νὰ πάρῃ τὸ μέρος μου. Σιγομιλοῦσε θυμωμένα στὸν δούκα, πού τὸν κοίταζε κατάπληχτος. Ξανακάθησα.

— Ἐμένα νὰ συγχωρέσετε, εἶπα στὴν πριγκηπέσσα σιγά. Λησμόνησα πὼς εἶμουν σπίτι σας καὶ παραφέρθηκα . . . Δὲν ἔπρεπε, σ' ἓνα φίλο σας μάλιστα.

— Σωπᾶστε, σωπᾶστε. Θᾶθελα νὰ κρατήσετε μιὰ γλυκιὰ ἀνάμνηση ἐτούτης τῆς νυχτιᾶς . . .

Καὶ καθὼς τῆς φίλησα τὸ χέρι, εἶδα ὑγρά τὰ μάτια τῆς. ὦ, πριγκηπέσσα . . . Καὶ μοῦ χაίιδευε ἑλαφρὰ τὰ μαλλιά μὲ τὸ ἄλλο χέρι, καὶ κουνουῖσε τὰ χεῖλια μόνο, καθὼς μὲ κοίταζε θλιμμένα . . . Καὶ ξαφνικὰ εἶδα τὴν ὄψη τῆς ν' ἀλλάξῃ, νὰ πέρνῃ μιὰν ἔκφραση τρόμου κοιτάζοντας ἀπέναντι, ἐκεῖ . . . Ἄ, ὥστε πάλιν ὁ δούκας . . . Γύρισα ἀποφασισμένος . . . Αὐτὸς ὅμως μὲ κοίταζε μ' ἓνα ὕφος ταπεινωμένο . . .

— Μὲ συγχωρεῖτε, μοῦ εἶπε. Δὲν ἤθελα νὰ σᾶς πειράξω, νέε μου φίλε. Ἄλλὰ μὴ μᾶς παρεξηγεῖτε ἐμᾶς τοὺς γέρους . . . Ἴσως ἄλλωστε νᾶχῃ δίκηο κι ἡ πριγκηπέσσα σὲ κάτι πού σίγουρα θὰ σᾶς εἶπε : πὼς εἶμαι τρελλὸς ἢ μεθυσμένος . . . φανταστῆτε μάλιστα, τί δικαιολογημένος πού εἶμαι, ἂν εἶμαι καὶ τὰ δυὸ φίλε μου . . .

— Σᾶς παρακαλῶ . . . Ἐγὼ παραφέρθηκα.

— Ναί, εἶταν μιὰ παρεξήγησις . . . πρόστεσε κι ὁ Ντέλλης.

— Ἄς εἶναι, μὲ συγχωρεῖτε. Αὐτὸ ἀρκεῖ γι' ἀπόψε.

Ὁ δούκας ἤπια ὅτι ἔμενε στὸ ποτήρι καὶ σηκώθηκε.

— Ἐμᾶς, θὰ μᾶς ἐπιτρέψετε . . . εἶπε στὴν πριγκηπέσσα. Ἀγαπητέ μου κύριε Ντέλλη, πηγαίνομε . . .

— Θὰ φύγετε λοιπόν : ρώτησεν ἡ πριγκηπέσσα καὶ σηκώθηκε. Συγχρόνως χτύπησεν ἓνα κουδουνάκι πάνω ἀπ' τὸ ντιβάνι.

— Ναί . . . εἶπε μόνον ὁ Ντέλλης, καὶ χαιρέτησε. Σὲ περιμένω πρὶν φύγεις νὰ περάσης ἀπ' τὸ ἀτελιέ, μοῦπε σφίγγοντας τὸ χέρι μου.

— Μὰ βεβαιοτάτα, αὔριο κιόλας θὰ περάσω . . .

-- Τέλος πάντων ξέρεις τὴ διεύθυνσή. μου θέλω νὰ μοῦ γράφεις, σὰν φτάσης στὴν Ἀθήνα . . . Ἀλλὰ τί λέω, θὰ σὲ ἰδῶ βέβαια κι αὔριο . . .

Ὁ δούκας φίλησε σιωπηλὰ τὸ χέρι τῆς πριγκηπέσσας. Ὑστερὰ μ' ἀποχαιρέτησε μὲ χειραψία.

— Καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ λησμονήσετε . . . ἐπέμεινε.

Ἐκνευρισμός.

Ὁ Ντέλλης καὶ ὁ Δούκας προχώρησαν πρὸς τὴν πόρτα. Οἱ δυὸ μαῦροι ὑπηρέτες παρέμειναν ἐκεῖ.

— Θὰ κάνουμε κι ἓναν μικρὸ περίπατο, εἶπεν ὁ Δούκας στὸν Ντέλλη καθὼς προχωροῦσε στὴν πόρτα. Καὶ γυρίζοντας στὴν πριγκηπέσσα πρόστεσε : Ξέρετε μάλιστα γιατί θὰ μιλάμε ; . . . Γιὰ μιὰ νύχτα ἡδονῆς πριγκηπέσσα . . . Γιὰ μιὰ ἀπὸ τὶς τρεῖς νύχτες . . .

-- Γιὰ μιὰ ἀπὸ τὶς τρεῖς νύχτες ; . . . ρώτησεν ἡ πριγκηπέσσα μὲ φωνὴ πού ἔτρεμε. Καὶ τὰ μάτια της εἶχαν πάρει τὴν ἴδια ἔκφραση φρίκης σὰν πρὶν.

Σελφρα

—Ναί . . . ἓνα καινούργιο ἔργο τοῦ φίλου μας...
πάμε, ἀγαπητέ . . .

Ἡ πρώτη νύχτα.

Πόσες ὥρες διάρκεσεν ; Μιὰ λοιπὸν ὀλάκαιρη ; Λί-
γες στιγμές ; Εἶταν ἡ εὐτυχία, ἡ πρώτη μας ἐκείνη
νύχτα, πριγκηπέσσα . . .

Μιλοῦσε πολὺ σιγά, πολὺ ἀπαλά . . . Κι ὅλα της
τὰ λόγια πέρναν ἓνα νόημα περίεργο. Τὰ θυμᾶμαι
τὰ λόγια της. Ἴσως ἔπρεπε νᾶχα ζητήσῃ τὴν ἐξήγηση
γιὰ μερικὲς φράσεις της σὰ μυστηριώδικες, σὰ συμ-
βολικές. Μὰ ἡ ἔκφραση τῆς μιλιᾶς της, ὁ τόνος τῆς
φωνῆς της πῶς τὰ ἐξηγοῦσαν τότες ὅλα . . .

Εἶχε μαζευτεῖ στὴ γωνιὰ τοῦ ντιβανιοῦ, κι ἐγώ,
δίπλα της ξαπλωμένος, μεθοῦσα ἀπ' τὰ λόγια της. "Αχ
ναί, ἓνα κοριτσάκι εἶταν, τόσο μικρὸ καὶ τόσο παρα-
πονεμένο . . . Σίμπυλλα, τήνε λέγαν.

—Σίμπυλλα . . . Θὰ τὸ θυμᾶστε αὐτὸ τὸ ὄνομα . .
Μὰ δὲ θὰ νιώσετε ποτές, οὔτε σεῖς, οὔτε σεῖς . . .
Σίμπυλλα . . .

--Μοῦ χαρίσατε κάτι ἀπ' τὴν ψυχὴ σας, πριγκη-
πέσσα, μὲ τῶνομά σας . . .

—'Απ' τὴν ψυχὴ μου . . . Εἴτερε τι ἄτυχη ποὺ
εἶταν ἡ ψυχὴ μου ὡς τότε, γλυκέ μου φίλε . . . 'Αγά-
πησε τόσο τὴ ζωὴ, κι ὅμως ἡ ζωὴ δὲν τὴν ἀγάπησε.

"Ἐμεινε σκεφτικὴ λίγο ἡ πριγκηπέσσα.

—Ἴσως νὰ μὴν ἔφταιγε σ' αὐτὸ ἡ ζωὴ—πρόστε-
σε σὲ λίγο . . . Ὁ Δούκας λέει πῶς ἴσως νὰ μὴν ἔχω
ψυχὴ . . . Τὶ λέτε σεῖς ; . .

— Έγώ τὴν βλέπω τὴν ψυχὴ σας, πριγκηπέσσα . .
Μέσα στὰ μάτια σας τήνε πρωτόειδα . . . Κάποτε τὴν
εἶχα δεῖ σ' ἓνα ὄνειρο, πρὶν ἀπὸ τόσον καιρό . . . Κι
ἴσως νᾶταν γι' αὐτὸ γαλάζιο τὸνειρο . . . "Α, ναί,
τὴν εἶδα ἐγώ, μόνον ἐγώ, τὴν ψυχὴ σας . . . Πρὶν σᾶς
γνωρίσω—ὅταν εἶχα ἀγαπήσει κείνο τ' ὄνειρο μου,
πριγκηπέσσα . . .

Ἡ πριγκηπέσσα μὲ κοίταξε βαθειὰ στὰ μάτια.
"Ἐφερε τὸ ἓνα χέρι, χαϊδευτικά, στὰ μαλλιά μου.

— Πῶς θᾶθελα νᾶταν ἔτσι. Πῶς θᾶθελα νᾶχα
ψυχὴ γιὰ νὰ σᾶς τὴ χαρίσω . . .

Ἔστερα λίγη σιωπὴ. Σιωπηλὴ ἐνατένιση, ἀκίνη-
τη, στὴν ἡρεμία . . .

— Τὶ καλὴ ποῦ εἶστε νὰ εἶσατε ἔτσι ὄμορφη,
πριγκηπέσσα . . .

— Ὁ δούκας λέει πῶς μοιάζω . . . καὶ σώπασε
ἀπότομα.

Πάλιν αὐτὸς ὁ δούκας !

Ἀπότομα ὅμως γυρίζει σὲ μένα κι ἀκουμπώντας
μὲ τὸν ἀγκῶνα στὰ μαξιλαράκια τοῦ ντιβανιοῦ :

— Ἔτσι μ' ἀρέσεις ἐσύ . . . Γιατὶ δὲν εἶσαι ὄμορ-
φος . . . "Αχ, Θεέ μου, ξέρεις τί εἶναι ὄμορφιά ; Μό-
νο στὴν τέχνη ἢ ὄμορφιά ἀξίζει νὰ ὑπάρχη . . . Παν-
τοῦ ἄλλοῦ εἶναι ἢ ψευτιά, ἢ ἀπάτη τῆς ζωῆς . . . Ἐ-
σύ μοῦ θυμίζεις τὴν Ἀνατολή, μοῦ θυμίζεις μέρη ποὺ
δὲν γνώρισα ποτέ . . . Μοῦ φέρνεις νοσταλγίες καὶ
πόθους, φαντασίες . . . "Ὡ ντῆαρ, τί καλὸς ποὺ εἶσαι
νὰ μὴν ἔχης τὴ χυδαίαν ὄμορφιά . . .

Ἔττανε τόσο κοντὰ τὸ στόμα της. Καὶ τὰ μάτια

της γυαλίζαν. Τὴν ἀγκάλιασα. Καὶ τὴν ἔνοιωσά νὰ τρέμη μὲς τὴν ἀγκαλιά μου, νὰ μαζεύεται σὰν ἓνα μικρὸ πουλί . . .

— Ὡ πριγκηπέσσα μου... Ὅλα τὰ ὁμορφαίνεις σύ...

Αὐτὴ τώρα ἔχει ἀκουμπήσει τὸ κεφάλι της στὸν ὤμο μου, καὶ μοῦ μιλάει σιγὰ σιγὰ, σχεδὸν στ' ἄφτι:

— Νᾶξερές πῶς σὲ περιμένα . . . Ὅλες αὐτὲς τὶς ἡμέρες, σένα συλλογιζόμουν . . . Ὁ δούκας μοῦ διάβαζε διάφορα βιβλία, καὶ δὲν πρόσεχα . . . Καμμιά φορά, διέκοπτε τὴν ἀνάγνωσή του γιὰ νὰ μὲ ρωτήση : « Σ' ἀρέσουν αὐτοὶ οἱ στίχοι ; » « Ναι ἀλήθεια, τί ἔλεγαν οἱ στίχοι ; » τὸν ρωτοῦσα. Ἄλλοτε μὲ ρωτοῦσε : « Τὶ συλλογίζεσαι ; » « Συλλογίζομαι ἓνα πρίγκηπα Ἰνδὸ » τοῦ ἀπαντοῦσα « ἓνα πρίγκηπα δυνατὸ καὶ μὲ μιὰ παράξενη ὁμορφιὰ στὰ μάτια ». Ὁ δούκας κουνοῦσε τὸ κεφάλι του θυμωμένος. Μὰ σὲ λίγο τὸν ξαναδιέκοπτα : « Ἀλήθεια, δὲν εἶναι βασιλόπουλο παραμυθιοῦ . . . Θάρθη, τὸν περιμένω. Καὶ δὲν εἶναι Ἰνδός ! . . . θὰ μοῦ φέρη τὴ λήθη, τὴ λήθη . . . » Κι ὁ δούκας χαμογελοῦσε, γιὰτὶ εἶναι καλὸς στὸ βάθος, κι ἄς μὴν τὸ ξέρη οὔτε ὁ ἴδιος αὐτό . . . Χτές, τὸ εἶχα προαισθανθῆ πῶς θ' ἀρχόσουν. Τέτοια ὥρα θάταν. « Ξέρεις, εἶπα στὸν δούκα, ὁ πρίγκηπας θάρθη αὔριο ». « Ποιὸς πρίγκηπας, Σίμπυλ ; » μ' ἀρώτησε. « Ὁ πρίγκηπάς μου ». « Ἄ ! » εἶπε μόνο καὶ σώπασε. Τόσο κι αὐτὸς τὸ εἶχε καταλάβει.

— Καὶ βλέπεις, ἦρθα . . . Μὰ γιὰτὶ τόσον καιρὸ τώρα ποὺ βλέπομαστε στὸ καζίνο, δὲν προκαλοῦσες αὐτὴ τὴ συνάντησή ; . . .

—“Α, ναί . . . τόσο καιρό . . . Δεν εΐταν μοιραΐο βλέπεις . . . ‘Η μοΐρα, γλυκέ μου, εΐνε τόσο ιδιότροπη, τόσο . . .

—Εΐσυνα με μιὰ κοπέλλα ὄλον αὐτὸν τὸν καιρό, Σίμπυλλα . . .

—Ναί . . . με μιὰ κοπέλλα . . . μὰ γιατί τὸ λές αὐτό, ντήαρ ; . . .

—Μά . . . μικρή μου πριγκηπέσσα . . . δὲν εΐταν ἐρώτηση αὐτό . . .

’Εσήκωσε τὰ μάτια της ἐπάνω μου . . .

—Ναί . . . δὲν εΐταν ἐρώτηση . . .

Μ’ ἀγκάλιασε σφιχτότερα. Καὶ μισοκλείνοντας τὰ μάτια :

—’Ο κόσμος εΐναι τόσο κακός, καλέ μου φίλε . . . Δεν ξέρεις τί κακός πὺ εΐναι . . . Ποτὲς μὴν ἀκούσης τὸν κόσμο . . . Γιατί νὰ μὴν μπορῶ νὰ τὸν μισῶ . . . Κι ἓνα πράμα μόνο νὰ συλλογιέσαι : Τὴ στιγμή μας τὴν τορινή, γλυκέ μου . . .

’Ετρέμανε τὰ χεΐλια της, καθὼς τὴ φιλοῦσα. Εΐχε κλείσει τὰ μάτια—κι εΐτανε τόσο παρατεταμένο τὸ φίλημά μας.

’Ω, πῶς τὰ θυμοῦμαι ὅλαυτά. Τὸ πρῶτο μας φιλί . . .

. . . ‘Απ’ τὰ βαρυνὰ παραπετάσματα τοῦ παράθυρου ἄρχισε νὰ σιγομπαίνει σιγὰ σιγὰ τὸ δειλὸ γαλάζιο φῶς τῆς αὐγῆς.

Δὲν ἐμιλούσαμε πιά. ‘Αγκαλιάσματα σπασμωδικὰ καὶ στεΐρα. Γιὰ μιὰ στιγμή ἀποτραβήχτηκε :

— Εἶναι οἱ ἀρραβῶνες μας, ἀπόψε εἶπε. Αὔριο, γλυκέ μου, ἡ μεγάλη νύχτα θὰ εἶναι ἡ δική μας . . .

Ναί, οἱ ἀρραβῶνες . . . Δὲν ἔπρεπε νὰ χαλάσῃ ἡ λευκή μας νύχτα . . . Κι ἄλλως τε ἡ μέρα εἶχε προφτάσει πιά . . .

Σηκώθηκα. Δὲν εἶπαμε τίποτα ὡς τὴν ὀξόπορτα. Μὲ ὀδηγοῦσε ἡ πριγκηπέσσα μου, Καθὼς γύριζε κάθε τόσο νὰ μὲ κοιτάζῃ, τὴν ἔβλεπα νὰ χαμογελάῃ ἀπὸ εὐτυχία.

— Αὔριο, στὶς δώδεκα—μοῦχε πεῖ.

Στὴν ὀξόπορτα σταματήσαμε καὶ μὲ τὰ μάτια λαμπερά, μοῦ πρόσφερον ἡ ἴδια τὰ χεῖλια της.

Ἄνοιξε μονάχη της τὴ μεγάλη σιδερένια πόρτα. Καὶ κεῖ, στὸ κατῶφλι, μοῦ εἶπε :

— Γλυκέ μου . . . Σ' εὐχαριστῶ χίλιες φορές πὺ σ' ἀγαπῶ τόσο . . .

ΔΕΥΤΕΡΗ ΝΥΧΤΑ

. . . Εἶμωνα τόσο κουρασμένος· δὲ συλλογιζόμενον τίποτε, τίποτε . . . "Α, ἡ εὐτυχία, πῶς κουράζει . . .

Ἐξύπνησα ἀργά, σὰν εἶχε πιά βραδυάσει. Τί ἤρεμία, Θεέ μου . . . Μὰ πόσες ὥρες λοιπὸν εἶχα κοιμηθεῖ, ἔτσι; Για μιὰ στιγμή μου εἶχε φανεῖ—νάταν στὸν ὕπνο μου—πὼς κάποια λευκὴ σκιά εἶχε μπῆ μὲς στὸ δωμάτιο. Κι εἶχε, λέει, καθίσει δίπλα στὸ κρεβάτι μου, σιωπηλὴ κι ἀκίνητη. Εἶχα δεῖ ἐν τούτοις τὸ χαμόγελό της, κι ἄς εἶχα τὰ μάτια κλειστά. Καὶ πῶς εἶχα νιώσει τὸ χᾶδι τοῦ χεριοῦ της στὰ μαλλιά μου. Νάταν ἀραγε στὸν ὕπνο μου; Σίμπυλλα τήνε λέγαν . . .

Μὰ τί ὥρα λοιπὸν εἴταν; Ἐξω εἶχε σκοτεινιάσει κοίταξα τὸ ρολοῖ μου. Εἶχε σταματήσει.

"Αρχισα νὰ ντύνωμαι θὰ πηγαινα στὸ καζίνο. "Ἡ καλύτερα, ἀπ' εὐθείας, κατὰ τις δώδεκα . . . - στὶς δώδεκα, μοῦχε πεῖ.

Καλλίτερα ἔτσι. Εἶχα ἀνάγκη νὰ μείνω λίγο μόνος, μὲ τὸν ἑαυτό μου μονάχα. Εἶχα τόσα νὰ συλλογιστῶ, νὰ ξαναζήσω . . .

Ἐτοιμάστηκα, καὶ κατέβηκα χαρούμενα τὰ σκαλιά. Ἔτσι θὰ γινόταν. Κι εἶχα καιρὸ μπρὸς μου . . .

Θᾶταν ὅμως περασμένη ἡ ὥρα. Στὸς διαδρόμους, ἡσυχία μεγάλη. Κάτω, στὴν εἴσοδο, ὁ «μποάμπης»

έτοιμάζε τὰ στρώματά του, γιὰ τὴ νύχτα.

Ἄλήθεια, ὁ Δώρης . . .—μπά, εἶχα καιρὸ νὰ τὸν δῶ πρὶν φύγω.—Πρὶν φύγω ; . . .

Ἀπότομα, βρέθηκα μὲς στὴν κίνηση. Ὡ, ἡ νυχτερινὴ κίνηση τῆς Αἰγύπτου. Οἱ γυναῖκες μὲ τὶς λιγερὲς κινήσεις μὲ κοιτάζανε περίεργα καὶ ἔκπληχτα· δὲν ξέραν ὅμως, δὲν ξέραν . . . Καὶ τὶς ἀγαποῦσα τόσο ὅλες, γιὰτὶ εἴταν ἀδερφές της, ἀδερφοῦλες τῆς προγκηπέσσας μου . . .

Ἀφῆστε με νὰ συλλογιστῶ τὴ μοναδική μου ἐκείνη εὐτυχία . . .

Περπατῶντας ἄσκοπα ἀντελήφθηκα ξαφνικὰ πὼς εἶχα πάρει τὸ δρόμο τῆς παλιᾶς μου συνοικίας. Τότες ὅμως ποῦ νὰ φανταστῶ, ποῦ νὰ φανταστῶ. Κι ἀλήθεια, ἀπὸ τότες εἶχα νὰ νοιάσω μιὰ τέτιαν ἔκπληχτη χαρά . . . Τὰ πονεμένα μου παιδικὰ χρόνια . . .

Στὴν πλατεία Σολιμὰν πασᾶ σταμάτησα. Ἀπὸ δῶ εἴταν ὁ δρόμος ποὺ ἔπερνα παιδί γιὰ τὸ σχολεῖο. Θυμάμαι, τὰ μεσημέρια . . . Τὶ καρδιοχτύπια . . . Ἀπὸ τότες, Θεέ μου . . .

Ἀπέναντι ἔπρεπε νὰ βλέπω τὸ σπίτι μου. Μὰ— πὼς ἀλλάζουν ὅλα.— Τότες εἴταν μιὰ μάντρα μεταξὺ τῆς πλατείας καὶ τοῦ σπιτιοῦ μου, μιὰ θεόρατη μάντρα. Καὶ τότες ἐκεῖ εἴτανε χαισμένο ἓνα θεόρατο σπίτι, μιὰ τεράστια ὀκέλλα, καὶ τὰ σκέπαζεν ὅλα, Θεέ μου, ὅλα . . .

Στὴ θύμηση μου ἦρθαν δυὸ μάτια—δυὸ πολὺ γαλανὰ μάτια . . .

Ποῦ τᾶχα ξαναἰδεῖ ; . . . Τώρα θυμόμουν καλά.

Εἶτανε μιὰ ἀνθοπόλιδα, τόσο χλωμή, τόσο γλυκειά,,
καὶ χαμογελοῦσε μὲ τόση καλωσύνη . . . Ποτές μου
δὲν τῆς εἶχα μιλήσει, δὲν τῆς εἶχα πεῖ τίποτε — οὔτε
τότες, τὴν ἡμέρα κείνη πού διαλέγοντας κάτι λουλούδια
τὴν ἀντίκρουσα μονάχη στὸ βάθος τοῦ μαγαζιοῦ νὰ
σηκῶνεται χαμογελώντας μὲ τὰ δάχτυλα βρεγμένα ἀ-
πὸ τὰ κλωνιά τῶν τριαντάφυλλων. Μόνο πού περ-
νώντας τὴν ἔβλεπα κοντὰ στὴ βιτρίνα, τόσο κομψὴ
πάντα — καὶ Θεέ μου πῶς εἶτανε χλωμή — νὰ μοῦ χα-
μογελάη. Κι ὕστερα τὸ συλλογιζόμουν τὸ χαμόγελό
της, καὶ τὰ ξανάβλεπα τὰ μάτια της τὴ νύχτα μονάχος.
Ἡ πρώτη ἀνοιξή· δεκατριῶν χρονῶν.

Μὰ ποῦ τᾶχα δεῖ λοιπὸν αὐτὰ τὰ μάτια ; "Α ναί !
Ἡ κοπέλλα πού συνώδευε στὸ Καζίνο τὴν πριγκη-
πέσσα . . .

Ἄλήθεια τί μοῦχε πεῖ ; . . . Ἐπρεπε νὰ εἶχα ἐ-
πιμείνει . . . Γιατί τῆς εἶχε φανεῖ παράξενο . . . ;

Δώδεκα ἢ ὥρα . . . Τελοσπάντων ! Δώδεκα, μοῦ
εἶχε πεῖ . . .

Τὸ σπίτι της φαινόταν τὸ ἴδιο μυστηριῶδες καὶ
σιωπηλό, σὰν χτές. Χτές λοιπὸν εἶταν ;

Μοῦ ἀνοιξε ὁ ἴδιος ὑπηρέτης μὲ τὴν χρυσὴ κε-
λεμπία. Κι ἀμίλητος, μὲ ὠδήγησε στὴν κάμαρη τὴ
χτεσινή.

Ἡ πριγκηπέσσα . . .

Καθὼς ἀνοιξε ἡ πόρτα, γύρισε τὸ κεφάλι μὲ ἀνη-
συχία. Μόλις μὲ εἶδε, χαμογέλασε . . .

— Ἀργήσατε, μοῦ εἶπε, δίνοντάς μου τὸ χέρι της
νὰ τὸ φιλήσω.

Τρεῖς νύχτες ἡδονῆς

—Εἶνε μεσάνυχτα πριγκηπέσσα . . .

—Μὰ ἡ πριγκηπέσσα, ξέρετε, βάζει πάντα τὸ ῥολοῖ της μπρός . . . Εἶνε τόσο ἀνυπόμονη . . .

Πάλι αὐτὸς ὁ γέρος ! . . Καθόταν στὴν ἴδια του θέση κοντὰ στὸ ντιβάνι, Χαιρετιστήκαμε—ὅσο μπορούσα, ἀπὸ μέρος μου τοῦλάχιστον, πιὸ ψυχρά, γιὰ νὰ καταλάβῃ τελοσπάντων !

—Ὁ δούκας ἐννοεῖ πάντα νὰ μὲ πειράζῃ, τελοσπάντων . . . εἶπε ἡ πριγκηπέσσα προσκαλώντας με νὰ καθήσω σὲ μιὰ πολυθρόνα. Αὐτὴ ἐκάθησε στὸ ντιβάνι· φοροῦσε ἓνα πλατὺ κυμονό, ποὺ τὴν τύλιγεν ὀλόκληρη.

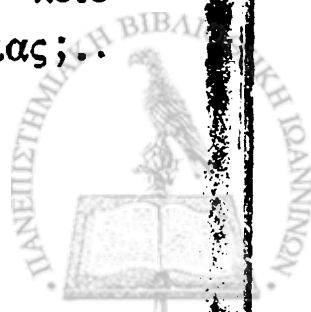
—Κάθε ἄλλο . . . Μόνο τὸν ἑαυτὸ μου μᾶρέσει νὰ πειράζω, Σίμπυλλα . . . Αὐτὸ δὲ λέγαμε καὶ πρωτύτερα ; Νά, ἀκριβῶς πρὶν ἔρθῃ ὁ κύριος . . .

Καὶ χωρὶς νὰ περιμένῃ διόλου ἀπάντηση, γυρίζοντας πρὸς ἐμέ :

—Μιλούσαμε γιὰ τὸν ἑαυτὸ μου, ἀγαπητέ μου κύριε . . . Εἶναι ἓνα θέμα πολὺ ἐνδιαφέρον . . . Κι ὄχι γιὰ μένα μόνο . . . ρωτήστε τὴν πριγκηπέσσα . . . Εἶναι ἓνα θέμα διασκεδαστικώτατο . . . μὴ φοβόσαστε ὅμως, δὲ λέγαμε καὶ πολλὰ καλὰ γιὰ μένα . . . Γι' αὐτὸ σᾶς τὸ ἀναφέρω . . .

—Λέτε, πάντοτε, δούκα, πράματα ποὺ ἐνῶ φαινομενικά δὲν ἔχουν καμμιά σημασία, κάτι σὰ νὰ ὑπονοοῦν πάντοτε, ἐν τούτοις . . .

—Νομίζετε ; . . Ἴσως, φίλε μου . . . Τὰ ἀπλᾶ πράματα, πάντοτε κάτι ὑπονοοῦν . . . Ἴσως . . . Τὶ λέτε κι ἐσεῖς πριγκηπέσσα ; ἀκούσατε τί εἶπε ὁ φίλος μας ; . .

—Ναί, τὸ ἄκουσα . . . Εἴσατε κι οἱ δυὸ φλύαροι ὅμως, κι ἔτσι δὲ θὰ πάrouμε ποτὲ τὸ σουπέ μας.

Καὶ ἡ πριγκηπέσσα χτύπησε ἓνα ἠλεκτρικὸ κουδουνάκι, πὸν κρυβόταν στὸ παραπέτασμα τοῦ ντιβαγιού . . .

Ὁ ἀδιόρθωτος ὅμως γέρος ξακολουθοῦσε :

—Βλέπετε, σᾶς ἐσυμπλήρωσεν ἡ πριγκηπέσσα, φίλε μου . . . Δὲ σᾶς πειράζει πὸν σᾶς λέω φίλο μου, δὲν εἶν' ἔτσι ; . . . Εἶναι μιὰ συνήθεια μου . . . Κι ἀλήθεια, ὅλοι οἱ φίλοι τῆς πριγκηπέσσας ὑπῆρξαν καὶ δικοί μου φίλοι . . .

Τί ἤθελε νὰ πῆ λοιπόν, τί ἤθελε νὰ πῆ ; . .

—Ἡ φλυαρία εἶνε τὸ μόνο ἐλάττωμά μου, καὶ νὰ ξέρατε πῶς τᾶγαπῶ αὐτὸ τὸ ἐλάττωμα . . . Εἶναι ἓνα μεγάλο ὄπλο ἡ φλυαρία, πολὺ μεγάλο . . . Δίνει κανεὶς τὸ δικαίωμα νὰ τὸν παρεξηγοῦν . . . Εἶνε τὸ μοναδικὸ ὄπλο ἐναντίον τῶν desillusions . . . τῶν ἀπογοητεύσεων δηλαδή . . . Πρῶτα πῶς θλιβόμουν, Θεέ μου, σὰν ἔβλεπα νὰ μὲ παρεξηγοῦν πάντα, ὅλοι . . . Ἐνῶ τώρα, ἐγὼ μόνος μου προκαλῶ τις παρεξηγήσεις . . . Ἀλήθεια, εἶναι μεγάλο τὸ ἐλάττωμά μου αὐτό . . . ἡ φλυαρία.

Σώπασε γιὰ λίγο. Δυὸ ὑπηρέτες τὴν ὥρα πὸν μιλοῦσε, εἶχαν φέρει μπρός μας ἓνα τραπέζι μὲ κρύα φαγητά καὶ μερικὲς μποτίλιες σαμπάνια. Ὁ δούκας ξανάπε.

—Αὐτὰ πὸν σᾶς λέω ὅμως εἶνε γελοῖα.

Καὶ ξαφνικὰ κοιτάζοντάς με στὰ μάτια καὶ πιάνοντάς μου μὲ ὄρμη τὸ μπράτσο, πρόστεσε, μὲ μιὰ

φωνή ἀλλαγμένη, τρεμάμενη γεμάτη μῖσος.

—Καὶ νὰ ξέρατε τὶ δύσκολο ποὺ εἶνε νὰ κατορθώση κανεὶς νὰ γίνη γελοῖος! . .

“Ὅλα αὐτὰ εἶχαν γίνει τόσο γρήγορα, ποὺ δὲ μοῦχε μείνει καιρὸς νὰ τὸν διακόψω. Ἀποφάσισα ὅμως νὰ μὴ τοῦ ξαναπαντήσω. Τί διαφορετικὰ μοῦ τὸν εἶχε περιγράψει ὁ Ντέλλης! . .” Ἀς τελείωνε τέλος πάντων τὸ σουπέ του, κι ἄς ἔφευγε . . .

Ὁ ἕνας μαῦρος ὑπηρέτης ἀνοιξε μιὰ μποτίλια σαμπάνια. Ἡ πριγκηπέσσα κατάχλωμη μόλις ἄγγιζε τὰ φαγητά. Ὁ δούκας ἔτρωγε γιὰ καλὰ, κι ἤπιε μονοροῦφι σχεδὸν δυὸ ποτήρια γιομάτα. Ὑστερα ἀποτεινόμενος στὴν πριγκηπέσσα :

—What do you say about all these, dear Sibyll ; . . τὴν ρώτησε μὲ τὴν προηγούμενη ἤρεμὴ του φωνή.

—Ὅτι σήμερα θὰ διασκεδάσατε ὁμορφα στὴ λέσχη σας, κι ἔχετε κέφι . . .

—Ναί, ἐν μέρει ἔχετε δίκηο . . . (Μὴ λησμονεῖτε ὅμως πὼς πάντοτε ὅς λέω πὼς ἔχετε δίκηο . . .)

Μὰ μὲ στενοχώρησε πολὺ κι ὁ φίλος σας Ντέλλης χτὲς τὸ βράδυ . . .

—Ὁ κ. Ντέλλης ; Γιατί ; ρώτησεν ἡ πριγκηπέσσα.

Μὰ εἶναι τρομερὸ πὼς αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος μέρα μὲ τὴν ἡμέρα χαλάει . . . Κι ἐν τούτοις, ἔχει ταλέντο, αὐτὸ τὸ διακηρύττω. Εἶδατε τὸ τελευταῖο του ἔργο ; . . μὲ ρώτησε καὶ σηκώθηκε . . .

—Φεύγετε ; τὸν ρώτησε ἡ πριγκηπέσσα χωρὶς νὰ κουνηθῆ.

—Ναί, μὴ ἐνοχλεῖσθε διόλου . . . παρακαλῶ . . .
Πρέπει νὰ ξαναγυρίσω στὴ λέσχη, ἔχω δώσει ραντε-
βοῦ . . .

Ἐφίλησε τὸ χέρι τῆς πριγκηπέσσας. Καὶ ξανα-
γυρίζοντας σὲ μένα γιὰ νὰ μὲ χαιρετήση :

—Σᾶς ἔδειξε τὸ τελευταῖο του ἔργο ;

—Ποιό ; . . .

—Τὴν «Νύχτα τῆς Ἡδονῆς» . . . Τὸ εἶδατε ; Εἶ-
δατε τί μακρὰ στέκει ἀπ' τὴ ζωὴ ; . . . Τί φορὶκη ! . . .
Πρέπει νᾶχη γνωρίσει κανεὶς τὴν ἡδονὴ γιὰ νὰ δῆ
τὴν φορὶκη τοῦ ἔργου αὐτοῦ ! . . .

Αὔριο, φίλε μου, σᾶς συνιστῶ νὰ τὸ ξαναδῆτε
θᾶγαναχτήσετε καὶ σεῖς, σίγουρα . . .

Καὶ μὲ μιὰ τελευταία βαθειὰν ὑπόκλιση, ὁ δούκας
χάθηκε πίσω ἀπ' τὴν πόρτα.

Ἡ Σίβυλλα, δὲν εἶχε κουνηθεῖ ἀπὸ τὴ θέση της.
Ὅρθια, χλωμὴ, κοντὰ στὸ ντιβάνι, κοίταζε μ' ἓνα μῖσος
τὴν πόρτα ἀπὸ που εἶχε φύγει ὁ δούκας. Καθὼς ἐγύ-
ρισα, τὰ μάτια μας ἀντικριστήκαν. Κι ἡ ματιά της
ἄλλαξεν ἀμέσως· ἔγινε τόσο γλυκιά, τόσο γλυκιά . . .
Προχώρησα τρεμάμενος· τὴν ἀγκάλιασα. Δὲ μιλούσαμε.
Αὐτὴ χαμογελοῦσε μόνο. Στὸ ἀγκάλιασμα ἔνωσα γυ-
μνὸ τὸ κορμί της μέσα ἀπὸ τὴ μεταξωτὴ ρόμπα. Τὴν
ἔζωσα μὲ τὰ δύο μου χέρια. Αὐτὴ ὅμως ἔγυρε πρὸς
τὰ πίσω τὸ κορμί καὶ τὸ κεφάλι . . . Γιὰ μιὰ στιγμὴ
σὰ νᾶντίκρουσα μίαν ἔκφραση πόνου στὸ χαμόγελό
της . . . Γιὰ μιὰ στιγμὴ ὅμως μονάχα. Εἶδα τὸ
χέρι της νευρικὰ νὰ στηρίζεται στὴν κουρτίνα . . .

Ἔγυρα νὰ φιλήσω τὰ χεῖλια της— μὰ ξαφνικὰ ἀπλώθηκε σκοτάδι στὴν κάμαρη. Ὅχι σκοτάδι· εἶχανε μείνει ἀναμένες οἱ μὼβ πλαφονιέρες μὲ τὸν ἀστενικό τους φωτισμό.

Εἶτανε τόσο ἀπότομο αὐτό, πὺ τὴν ἄφησα ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά μου. Τότες αὐτὴ πισοχώρησε δυὸ βήματα. Καὶ μ' ἓνα κίνημα ἀπότομο, ἄφησε νὰ πέση ἡ ρόμπα της . . .

Φάνηκεν ὀλόγυμνη, θεῖα γυμνή. Στεκόταν ἀκίνητη, σὰ μιὰ θεά . . . Ὡ, ἡ ψυχὴ τῆς Αἰγύπτου, πριγκηπέσσα . . . Καὶ ξαφνικά, μου ἔπῃρε τὸ κεφάλι στὰ δυὸ της χέρια καὶ μ' ἐφίλησε στὸ στόμα . . .

Ἡ μεγάλη νύχτα τῆς ἡδονῆς . . .

Σιωπηλὲς κραυγὲς—κομμένες φράσεις—ἀναστεναγμοὶ—πόνος . . . Καὶ ὕστερα ἡ ἀργὴ ἡδονή, ἡ ἡδονὴ τοῦ πόθου καὶ τῆς νωχέλειας. Τὰ χεῖλια της καὶ οἱ ῥόγες τῶν βυζιῶν της, φαντάζαν σὰ ματωμένες, σὰ μαυρισμένες ἀπὸ πηχτὸ αἷμα, μὲς στὸ μὼβ μισοσκοτάδο . . . Τὸ γυμνὸ της σῶμα ἀποκάλυφτε ὅλο καινούργιες πηγὲς ἡδονῆς . . . Δὲν εἶταν πιά παρὰ μιὰ παιχιδιάρικη καὶ σοφὴ λεπτὴ σάρκα, πὺ ἐδονεῖτο ὀλόκληρη ἀπ' τὴν ἀπήχηση τῆς ἡδονῆς . . .

Κι ὦ, τὸ τελευταῖο ἀναστενάγμα, σὰν ἀρχίζει νὰ λευκαίνει πλέον ἡ αὐγὴ, Σίβυλλα.

—Ἐέρεις τί συλλογίζομαι, γλυκέ μου ;

—Τί συλλογίζεσαι, Σίβυλλα . . .

—Ἄχ, Θεέ μου . . . Συλλογίζόμουν, τὰ χρόνια πὺ περάσαν χωρὶς νὰ σ' ἔχω ἀκόμα γνωρίσει . . .

Κι αὐτὰ ὅλα πᾶνε τώρα χαμένα . . . χαμένα . . .

—Σίβυλλα . . .

—“Όταν εἶμωνα μικρότερη, πρὶν γνωρίσω ἀκόμη τὴν ἡδονή, ἔμενα ὥρες πολλὰς τῆ νύχτα μπρὸς στὸν καθρέφτη, ὀλόγυμνη, γλυκέ μου . . . Κι ὅμως ποτές μου δὲν εἶχα φανταστεῖ, οὔτε στοὺς πιὸ τρελλοὺς μου κοριτσίστικους πόθους, πὼς θ᾿ἀνοιωθα τόση χαρὰ προσφέροντας τὸ σῶμα μου σὲ σένα, ἀκριβέ μου . . .

Λόγια σιωπηλά, μισοσβυσμένα . . . Κι ὕστερα, ξαφνικά, μὲ κοιτᾶζει παράξενα μὲ πόνο.

—Πῶς θ᾿ἀθελα, ἔσένα, νὰ μὴ σοῦ ἐξηγοῦσα . . . νὰ μὴ μάθαινες ποτές . . .

. . . Κι ἀποκοιμήθηκε, κλαίγοντας σιωπηλά, παρατεταμένα, στὴν ἀγκαλιά μου . . . Ὑστερα ἦρθεν ὁ ὕπνος . . . Ἐνας ὕπνος ἀπαλός, ἡρεμος . . . Ἐνα ὄνειρο, εἶταν ὀλόκληρος ὁ ὕπνος, ἕνα ὄνειρο γλυκό, ἡδονισμένο . . .

Ποτές μου δὲν εἶδα ἕνα τόσο γλυκὸ ὄνειρο . . . Μιὰ ἀκρογιαλιὰ εἶτανε, θυμάμαι, μιὰ γαλάζια ἀκρογιαλιά. “Αχ ναί, κι ἔσπαζε τὸ κῦμα ἔλαφριά, μ’ ἕνα λεπτὸ φρικίασμα, κι εἶταν μιὰ μέρα λουσμένη στὸ φῶς . . . Ἡ εὐτυχία βρισκόταν ἐκεῖ, καὶ μίαν ἀφάνταστη ἡδονὴ κρυβόταν μὲς στὰ ἔλαφρὰ κυματάκια . . .

Ἐύπνησα ξεκούραστος, μὲ γεμάτη τὴν ψυχὴ μου ἀπὸ τὴν γοητεία τῆς παράξενης αὐτῆς ἀκρογιαλιᾶς.

“Ὡ πριγκηπέσσα . . . Κοιμώταν κι αὐτὴ, ἀνασαινοντας ἀνάλαφρα, ὀλόγυμνη, στὸ πλάϊ μου. Σηκώθηκα καὶ φίλησα τὰ ποδαράκια σου, πριγκηπέσσα, τὰ

λευκά μικρά ποδαράκια σου. . . Ξύπνησε ἀπὸ τὸ φίλημα.

— Γλυκέ μου . . .

— Πριγκηπέσσα . . .

Εἶχε φέρει τὸ ἓνα χέρι νὰ μισοκρύψη τὸ μικρό, παρθενικὸ σκεδόν, στηῆθος . . . Καὶ στὴ στάση αὐτῆ, τεντώθηκε μισοκλείνοντας τὰ μάτια καὶ προσφέρθηκε σ' ἓνα τελευταῖο ἠδονικὸ σπασμό.

Μιὰ νύχτα ἐκεῖ στὴν Αἴγυπτο—πριγκηπέσσα . . .

Θᾶταν κοντὰ μεσημέρι σὰν ἔφυγα . . . Καὶ μὲ τί πόνο μοῦ πρόφερε σιγά, τὴν ὥρα πού τὴ χαιρετοῦσα, γυρμένη στὸ ντιβάνι :

— Θᾶρθης τὸ βράδυ, ἀγαπημένε . . . Θάναι ἢ τρίτη νύχτα μας . . . Καὶ πρέπει νὰ σοῦ πῶ, νὰ σοῦ πῶ . . . δὲν πρέπει νὰ νομίζης . . .

TPITH NYXTA

10

Ε, λοιπόν ναί . . . Δὲ θάφευγα, δὲ μποροῦσα
πιὰ νὰ φύγω . . . Κι ἄλλως τε, ποιὸς ξέρει . . .

Μὰ θᾶταν ἄστεϊο, θᾶταν τὸ ἄστειότερο πράμα
τοῦ κόσμου νὰ πετάξω τὴν εὐτυχία μακρῶτά μου,
ἐπειδὴ, λέει, ἔχω στὴν τσέπη μου ἓνα εἰσιτήριο καρα-
βιοῦ! . . . Οἱ συνθῆκες τῆς ζωῆς . . . Ἀστεῖα πρά-
ματα . . . Παντοῦ μπορεῖ νὰ ζήσει κανεὶς . . . Ἄλ-
λωστε, ἀργότερα, ἴσως . . .

Εἴτανε νύχτα σὰν ἐξύπνησα. Τὸ ρολοῖ μου εἶχε
σταματήσει. Χτύπησα τὸ κουδοῦνι τοῦ τοίχου.

Σὲ λίγο μπῆκε ὁ καμαριέρης.

—Τί ὥρα εἶναι ; τὸν ἐρώτησα. Δὲν ἤξερε ὅμως
κι αὐτός, κι ἔπρεπε νὰ ρωτήση στὸ θυρωρεῖο.

Σὲ λίγο ξανάρθε. Ἡ ὥρα εἴταν ἔντεκα. Εἶχα κοι-
μηθεῖ λοιπὸν ἕξι ὥρες ! . . . Παράγγειλα νὰ μοῦ φέ-
ρει νὰ φάω κάτι στὸ δωμάτιό μου.

—Ἐφεραν κι αὐτὸ τὸ μπιλιέτο γιὰ σᾶς . . .

—Μπιλιέτο ;

—Δὲν θελήσαμε νὰ σᾶς ξυπνήσουμε . . .

Μοῦ ἔδωσε ἓναν μικρὸ φάκελλο. Ἐπάνω εἴταν
τυπωμένο ἓνα στέμμα.

—Εἶναι πολλὴ ὥρα ; . . .

—Μὰ ἀκριβῶς δὲ θᾶναι οὔτε μισὴ ὥρα.

Καλά. Δὲν ἤθελα τίποτ' ἄλλο.

Ἄνοιξα τὸ φάκελλο. Ἐνα μπιλιέτο, μὲ τὸ ἴδιο στέμμα στὴν ἄκρη, καὶ μὲ λίγες λέξεις μόνο. Γράψιμο νευρικό, γυναικεῖο, λεπτότατο.

«Πρὸ παντὸς μὴ ζητήσης νὰ μὲ ξαναἶδεις. Φύγε γιὰ πάντα. Γλυκέ μου, γλυκέ μου . . .»

Λίγα λόγια·γράμματα στενόμακρα, λεπτά, εὐγενικά.

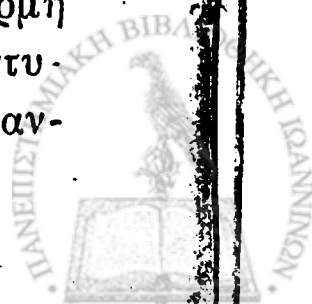
— Ἡ πριγκηπέσσα !

Ναί, βέβαια, ἡ πριγκηπέσσα . . . Γιατὶ ὅμως ; Τὶ εἶχε λοιπὸν συμβεῖ ; . . .

Δὲν μποροῦσα νὰ ἐξηγήσω, μοῦ εἶταν ἀδύνατο νὰ ἐξηγήσω . . . Ἔως χτὲς ἀκόμη . . . Χτὲς τὸ βράδυ εἶταν τόσο γεμάτη ἀγάπη, γεμάτη ἡδονή . . . Πριγκηπέσσα ! . . . «Θᾶναι ἡ τρίτη νύχτα μας». Μὰ πῶς λοιπὸν ; . . . «Καὶ πρέπει νὰ σοῦ πῶ . . . νὰ σοῦ πῶ . . .» Βέβαια, κάτι ἄλλο θὰ εἶτανε . . . Κι ἔπρεπε νὰ μάθω, τὸ γρηγορότερο — κόντευαν μεσάνυχτα . . .

Στὴ μεγάλη ἐξώθυρα ὁ ἀράπης μὲ τὴ χρυσοκέντητη κελεμπία ποῦ μοῦ ἄνοιξε, σὰν κάθε βράδυ, μ' ἄφησε νὰ περάσω γεμάτος ἐκπληξη, θορυβημένος μπρὸς στὶς ἀπότομες κινήσεις μου. Στὰ σκαλοπάτια ἀπάνω ἄκουσα θόρυβο, ὑφασμάτων.

Ἀνέβηκα τρέχοντας. Τελοσπάντων ! . . . Ὁ διάδρομος εἶταν φωτισμένος ἀπὸ τὰ γαλάζια λαμπιόνια. Ὄρμησα στὴν πόρτα τῆς γνώριμῆς μου κάμαρας. Τὶ σιωπὴ Θεέ μου, τριγύρω. Καὶ πῶς ἀντηχοῦσαν βαρυνὰ τὰ βήματά μου. Στὴν πόρτα ὅμως ἡ ὁρμὴ μου ἔπεσε. Δυὸ ἄλλοι Αἰγύπτιοι ὑπηρέτες, ντυμένοι στὰ ὀλοπόρφυρα, ποῦ μὲς τὸ μισοσκόταδο φαν-

τάζαν μαῦρα, μὲ σταματῆσαν. Ἔκανα νὰ τοὺς παραμερίσω, ἀλλὰ ὁ ἕνας ἔφερε τὸ χέρι στὰ χεῖλη σὲ σημεῖο σιωπῆς. Ὁ ἄλλος, χωρὶς νὰ κουνηθῆ, κάτι γρύλισε. Ἄ, μὰ δὲ μποροῦσε γὰ ξακολουθήσῃ αὐτό. Ὡστε λοιπόν . . .

Ἔσφιγγα τὶς γροθιές μου ἕτοιμος νὰ ὀρμήσω.

Ξαφνικὰ ἡ πόρτα ἀνοίξε διάπλατη. Κι ὀρθώθηκε μπρὸς μου ἡ πριγκηπέσσα κατάχλωμη σὰ νεκρή . . .

— Ὡ, σὲ περίμενα . . . Τῶξερα πὼς θ'ἀρχόσουν . . .

Πὼς γυαλίζαν τὰ μάτια της, Θεέ μου. Τὴν ἔσφιξα στὴν ἀγκαλιά μου.

— Σίβυλλα . . . Σίβυλλα . . .

Ἡ τρίτη νύχτα ἠδονῆς . . .

Βρισκόμαστε τόρα κοντὰ στὸ ντιβάνι. Κι ἡ πριγκηπέσσα εἶταν μέσα στὴν ἀγκαλιά μου, παγωμένη, ἀναίσθητη σχεδόν, σὰν ἕνα κουρελάκι ἀνθρώπινο. Πὼς εἶτανε βαρῦα μαυρισμένα τὰ ματόκλαδά της . . . Για μιὰ στιγμὴ τὰ ἀνοίξε.

— Πὼς σὲ περίμενα . . . Γιατὶ σὲ περίμενα . . .

Σήμερα θ'ἄνε μεγάλη, θ'ἄνε ἀτέλειωτη ἡ νύχτα . . .

Γλυκέ μου . . . γλυκέ μου . . .

Ξαφνικὰ τραβήχτηκε ἀπ τὴν ἀγκαλιά μου.

— Ἐκεῖ . . . ἐκεῖ . . . δὲν ἄκουσες! . . .

Μιλοῦσε νευρικά, καταπίνοντας τὸ σάλιο της. Καὶ τὰ μάτια της γυαλίζαν παράξενα καὶ φοβισμένα . . .

Τὴν ἔνωσα νὰ τρέμη καθὼς τὴν ξαναγκάλιαζα. Προσπαθοῦσα νὰ τὴν καθησυχάσω . . . Τῆς ψιθύρισα λόγια, θύμησες τῆς περασμένης νυχτιᾶς.

—Γλυκειά μου . . . Βλέπεις, ἦρθα . . . Θὰ μείνω
γιὰ πάντα τόρα, ἐδῶ, σκλάβος σου . . . Μπορῶ πιὰ
νὰ φύγω μακρῶ σου ; . . . Σίβυλλα . . . πριγκηπέσσα...

Κι ὦ, μὲ τί ἀγάπη μ' ἐκοίταζε . . . Ἀλλὰ νά, καὶ
πάλι τὰ μάτια της πέρνουν μιὰν ἔκφραση φρίκης, καὶ
τρέμοντας μοῦ δείχνει τὴ μεγάλη πόρτα.

—Μὰ κλείσε . . ., κλείσε λοιπόν . . .

Ἡ πόρτα εἶταν κλειστή. Ὡστόσο προχώρησα λίγα
βήματα καὶ τήνε διπλοκλείδωσα. Ἔβαλα μάλιστα καὶ
τὸ σύρτη. Χαμογέλασα.

—Ἡσύχασες τώρα ;

Μὰ τότες εἶδα κάτι ἄλλο. Ἡ πριγκηπέσσα δὲ μὲ
πρόσεχε διόλου. Πεσμένη στὸ ντιβάνι, εἶχε ἀπλώσει τὸ
χέρι σὲ ἓνα μικρὸ πορσελένιο τασσάκι γεμᾶτο κρυ-
στάλλινη λευκὴ σκόνη, καὶ ρούφαγε, ρούφαγε ἡδο-
νικά . . .

Θεὲ μου ! . . . Αὐτὸ λοιπὸν εἶταν . . . τώρα ἐξη-
γοῦσα τοὺς παράξενους τρόμους της . . .

Ὡσπου νὰ τὴ φτάσω, τὸ ἔργο της εἶχε τελειώσει.
Στὸ τασσάκι δὲν βρισκόταν παρὰ λίγα ἴχνη μόνο
τῆς λευκῆς σκόνης. Κι ἡ πριγκηπέσσα, μὲ κρατοῦσε
μισοαγκαλιασμένο μὲ τὸ ἓνα χέρι, καὶ μιλοῦσε νευ-
ρικά, μιλοῦσε σὲ μιὰν ἔξαψη περιέργη :

—Φτωχέ μου . . . Δὲν ξέρεις λοιπὸν τί εἶναι ἡ
τρίτη μας νύχτα . . . Γλυκέ μου . . . Σήμερα πρέπει
νὰ νιώσουμε ὅλη τὴν ἔνταση τῆς ἀγάπης μας . . .
Ἔλα πιὸ κοντά μου, ἐδῶ, κι ἄκουσέ με . . . Δὲν πρέ-
πει ἄλλος κανεὶς νὰκούση αὐτὰ πού θὰ σοῦ πῶ . . .
Ὅχι, μὴ μὲ κοιτᾶς ἔτσι . . . Μόνο τὴν ἀλήθεια θὰ-

κούσης . . . Φέρνει τόση εϊλικρίνεια ἢ κοκαΐνη . . .

”Αχ, ναί . . . Ξέρεις λοιπόν . . . Μὰ πάρε καὶ σύ . . .

”Ἐτσι μόνο θὰ μὲ καταλάβης καλά . . . Δὲ θέλεις; . . .

Νά, κάπνισε λοιπόν . . .

Μοῦ ἔδωσε ἓνα τσιγάρο ἀπ’ τὰ ριγμένα στὸ μπρούτζινο τραπέζι. Τὸ σχῆμα του μαρτυροῦσε καλὰ τί εἶτανε. Πῆρε κι αὐτὴ κι ἀναψε ἓνα, ἀπὸ ἓνα καντηλάκι ἀναμμένο, κεῖ, στὴ γωνιά. Κι ὕστερα μαζεύτηκε πιὸ κοντά μου, καὶ ξακολούθησε :

— . . . ἔτσι . . . ἄκουσε . . . Ἀγκάλιασέ με ὅμως πολὺ . . . σφιχτά . . . νὰ νιώθω τὴν ἀγάπη σου νὰ μπαίνει μέσα, στὸ κορμί μου . . . Ἐτσι εἶτανε καὶ τὴν πρώτη φορὰ πού τὸ Εἶδα . . . Ἦρθε μὲ τὰ κοκκαλάκια του τὰ λευκά, μ’ ἓνα παράπονο τόσο μεγάλο . . . Δὲν τρίζανε τὰ κόκκαλά του διόλου . . .

— Σίβυλλα, ἀγάπη μου . . . Ἠσύχασε . . .

— Δὲν τρίζανε, γλυκέ μου . . . Εἶτανε τόσο τρυφερά, τὰ μικρὰ κοκκαλάκια του . . . Κι ἦρθε γιομάτο παράπονο, κι ἦρθε καὶ στάθηκε, ἀντίκρου μου . . . Καὶ ξέρεις τί μοῦ εἶπε ; . . .

— Σίβυλλα ! . . . Γιὰ τὸ Θεό ! . . .

— . . . Ξέρεις τί μοῦπε μέσ’ ἀπ’ τὸ ματωμένο κρανίο του ; τὸ μικρό, ἀγαπημένο κρανίο ; . . . Ξέρεις τί μοῦ εἶπε ; . . .

«Εἶμαι γὼ ὁ πρίγκηπας» ἔτσι μοῦπε . . . Κι ὕστερα ἔφυγε, καὶ γύρισε στὸν τάφο του, κάτω στὸν κῆπο . . . Γλυκέ μου . . . Κάμε νὰ μὴν ἔρθη ἀπόψε . . .

”Αχ, Θεέ μου . . . Γιατί λοιπόν εἶχαν ἔτσι θαμ-

πώσει τὰ φῶτα ; . . . Σηκώθηκα μὲ βῆμα κλονισμένο. Προχώρησα στὴ μικρὴ τὴν πόρτα τοῦ τοίχου. Τὴν ἄνοιξα, κι ἔκανα νὰ προχωρήσω . . . "Α ! . . . "Ενωσα νὰ πατῶ σὲ σάρκες, κι ἄκουσα ἕνα γρουλλισμὸ νὰ μᾶπαντάη. Τρέμοντας, ἄναψα ἕνα σπύρτο. Ἡσύχασα: εἶταν ὁ μαῦρος καμαριέρης ποὺ κοιμώταν ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα. Τὴν ξανάκλεισα.

—Κλείδωσε ! . . . Κλείδωσε ! . . . μοῦ φώναξε ἡ πριγκηπέσσα. Τήνε κλείδωσα καὶ μὲ βῆμα ποὺ ἔτρεμε γύρισα κοντὰ της. Προσπάθησα νὰ γελάσω.

—Βλέπεις ; . . . Εἴμαστε μόνο οἱ δύο μας . . . Καὶ καλὰ ἀμπαρωμένοι . . . Δῶσε μου τώρα νᾶνάψω κι ἐγώ . . .

—"Α, ναὶ δὲ θᾶρθη . . . Δὲ θὰ τᾶφήσης νᾶρθη . . . Κι οὔτε θὰ θελήση πάλι νὰ μοῦ πῆ τὸ παράπονό του . . .

Μὰ εἶναι τώρα νᾶφήνωμε τὴν φαντασία μας νὰ μᾶς παρασέρνη ; . . . "Ω, πριγκηπέσσα . . . Εἶναι τόσο γλυκειὰ ἡ ἀγάπη τώρα, στὶς νύχτες τῆς ἄνοιξης . . . Εἶναι τόσο γλυκειὰ ἡ ἡδονὴ τῶν αἰγυπτιακῶν νυχτῶν, πριγκηπέσσα . . .

Καπνίζαμε μαζὶ τὸ δεύτερο παχὺ τσιγάρο. Κι ἀνακατεύαμε τὶς ἀναπνοές μας μέσα σὲ φιλήματα, μέσα σὲ στεῖρα ἡδονικὰ ἀγκαλιάσματα.

Ξαφνικά, ἡ πριγκηπέσσα πετάγεται ὄρθια.

—Νά ! . . . ἐκεῖ ! . . . Τὸ βλέπεις ; . . . ἦρθε ! . . .

Προσπαθῶ νὰ τὴν πείσω πὼς εἶναι ἡ φαντασία της. Κι ὅμως, ἔ, ναί, ἀρχίζω κι ἐγὼ νὰ διακρίνω καθαρὰ τὰ ἄσπρα, λευκά, τρυφερὰ κοκκαλάκια . . .

Μένουν ἀκίνητα στὸ βάθος. . . Ἀπὸ τὸ βλέμμα τῆς πριγκηπέσσας μαντεύω καὶ κοιτάζω κι ἐγώ. "Ε, ναί, ἀρχίζουν νὰ πέρνουν μιὰ ματωμένη μορφή τώρα...

Καὶ μένουμε ἀκίνητοι ἐκεῖ, ἀγκαλιασμένοι σφιχτά, σφιχτά. Μὲ τρόπο κάθε τόσο ἀπλώνουμε τὸ χέρι στὴ λευκὴ σκόνη. Καὶ νοιώθουμε ἓνα ρῖγος, ἓνα θανάσιμο ρῖγος ἡδονῆς νὰ μᾶς συνενώνη.

Κι ὁ μικρὸς σκελετός, ἐκεῖ ἀπέναντι, εἶναι ἀκίνητος κι αὐτός. Κι εἶναι τόσο παραπονεμένος, τόσο παραπονεμένος...

Μὲ τὶς πρῶτες πρῶινές ἀχτίδες τοῦ ἀντιφωγίσματος, πέσαμε κι οἱ δύο μας, ἔτσι σφιχταγκαλιασμένοι, σ' ἓναν λήθαργο, σ' ἓναν βαθὺ λήθαργο... Ἀπ' τοὺς καπνοὺς τᾶφτιά μου βουίζαν. Κι ἔνοιωθα μόνο, μέσα στὸ λήθαργό μου, τὸ αἰώνιο θανάσιμο ρῖγος, σὰν ἓνα νανούρισμα στὸ ναρκωμένο μου κορμί.

Μὰ εἶταν ἡ ἀγωνία λοιπόν... Ἡ ἀγωνία κρυβόταν μέσα σ' ὅλη αὐτὴ τὴν ἡδονή. Καὶ ξαφνικὰ μιὰ ἰδέα, μιὰ λάμψη.

Ναί, ἔτσι στάθηκε. Μοῦ εἶναι ἀδύνατο τώρα νὰ θυμηθῶ πῶς βρέθηκα στὸ τραῖνο γιὰ τὴν Ἀλεξάνδρεια, μὲ τὴ βαλίτσα μου ἐτοιμασμένη. "Α, ναί· ὅταν γύρισα σὰν τρελλὸς στὸ δωμάτιό μου, βρῆκα τὸν Ντέλλη πού μὲ περίμενε. Εἶταν ὠχρὸς κι αὐτὸς καὶ φαινόταν ξαγρουπισμένος. Δὲν ἔμιλήσαμε διόλου. Ἀμέσως κατάλαβε τὴ σκέψη μου.

— Τὴ βαλίτσα σου τὴν ἐτοίμασα ἐγώ, μοῦ εἶπε σὰ νὰ μοῦ ἀπαντοῦσε. Μόλις προφταίνεις τὸ τραῖνο, γιὰ

Τρεῖς νύχτες ἡδονῆς

νάσαι ἔγκαίρως στὴν Ἀλεξάντρια.

Κι ἀμέσως πρόστεσε, χαμηλά :

— Γιατὶ πρέπει νὰ φύγης.

Ἄλλο τίποτε δὲ μοῦπε, οὔτε στὸ δρόμο ὕστερα.

Στὸ σταθμὸ, περιμένοντας τὸ τραῖνο, μοῦ ἔδωσε μερικὲς παραγγελίες γιὰ τὴν Ἀθήνα. Γιὰ τὴ Σίβυλλα, οὔτε λέξη. Τὴν ὥρα ποὺ ξεκινούσε τὸ τραῖνο μόνο πρόφθασε καὶ μοῦπε μὲ μιὰ φωνὴ ἀδιάφορη :

— Τὴ «Νύχτα Ἡδονῆς», τὸ ἔργο μου, θυμᾶσαι ἀλήθεια :

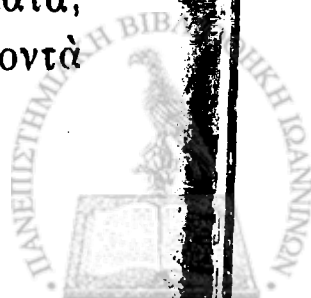
Ναί... Ἔ, λοιπόν ;...

— Τὸ κατάστρεψα χτὲς τὴ νύχτα, φίλε μου. Κι οὔτε θὰ μποροῦσα νὰ ἐχτελέσω μιὰ τέτοια σύλληψη... Δὲ βαρυνέσαι... Γειά σου...

Θόρυβος, κίνηση, κακό... Ἄχ, μοῦ εἶχε κάνει καλὸ ἢ χλαλοὴ αὐτὴ, καὶ τᾶχα ὅλα ξεχάσει. Συλλογίζομαι μόνο τὴν Ἀθήνα, καὶ τὰ γλυκὰ πρόσωπα ποὺ μὲ περίμεναν ἐκεῖ.

Κατώρθωσα τελospάντων, μὲ χίλιους κόπους, σπρώχνοντας ἀραπάδες, «ιντέρπρετορς», ἐγγλέζους τουρίστ, κι ὅλων τῶν λογιῶν τὰ στοιχεῖα ποὺ εἶταν στριμωγμένα γύρω στὴ μικρὴ ξύλινη σκάλα, νᾶνέβω στὸ κατάστρωμα, Κατέβηκα κάτω στὴν καμπίνα μου νὰ ρίξω τὴν πρώτη ματιὰ καὶ νᾶποθέσω τὴ βαλίτσα μου. Σιᾶχτηκα λίγο, κι ὕστερα ξανανέβηκα στὸ κατάστρωμα.

Νέα ζᾶλη... Ταξειδιῶτες, φωνές, γέλοια, κλάματα, αὐτοὶ ποὺ φεύγουν κι αὐτοὶ ποὺ μένουν, καὶ κοντὰ

σ' αὐτοὺς οἱ βιαστικὲς φωνές τοῦ καπετάνιου καὶ τῶν μικρότερων βαθμοφόρων, τὸ ἀνακάτεμα τῶν καμαρότων, οἱ στριγγές φωνές τῶν μικροπωλητῶν— φούλια ἀράπικα, λεμονάδα παγωμένη, βιβλιαράκια γιὰ τὸ ταξείδι, κάρτ ποστάλ, Σαλόνικα Τσίγκαρετ...

Πῆγα κι ἀκούμπησα στὸ παχὺ κιγκλίδωμα τοῦ καταστρώματος. Ἐβριξα μιὰ τελευταία ματιὰ στὴν Αἴγυπτο, πού θὰ χανόταν σὲ λίγο ἀπὸ τὰ μάτια μου.

Ἐάφνου, ἔνιωσα ἓνα χέρι νὰ μοῦ γγίζει τὸν ὤμο. Ἐγύρισα ἀπότομα. Μπροστά μου βρισκόταν ὁ γέρος Δούκας καὶ χαμογελοῦσε.

— Τελοσπάντων . . . Σᾶς συνήντησα . . . Ὡστε φεύγετε ;...

— Ναί· ποῦ τὸ μάθατε ;...

Ἡ ἀναίδειά του τελοσπάντων ὑπερέβαινε τὰ ὅρια. Στους χοντρούς, χοντροὰ πρέπει νὰ φέρονται κανένας.

Ὁ Δούκας ὅμως, μὲ τὸ ἴδιο μειλίχίό του ὕφος μοῦ ἀπάντησε :

— Εἶδα τὸν κ. Ντέλλη, τὸν κοινὸ μας φίλο, σήμερα τὸ μεσημέρι. Κατέβαινα στὴν Τάντα, γιὰ μιὰ ὑπόθεση. Βρίσκεται ἐκεῖ ἓνα ἀγαλματάκι τῆς Ἰσιδος, καθὼς ἔμαθα, καὶ πήγαινα νὰ τὸ ξετάσω... Ἐκεῖ εἶδα τὸν κ. Ντέλλη, καὶ μοῦ τ'ῶπε. Μὲ δυὸ λόγια, ἐννοεῖται, γιὰτὶ τὸ τραῖνο εἶχε ξεκινήσει...

— Ἄ, ὥστε συνταξιδέψαμε .. Γι' αὐτὸ μοῦχε φανεῖ στὸ διάδρομο τοῦ τραίνου...

— Ἐννοεῖται, παρὰ νὰ πάω στὴν Τάντα γιὰ τὴν Ἰσιδα, προτίμησα νὰ κατέβω ἐδῶ γιὰ σᾶς... Θέλησα νὰ σᾶς δῶ, ἐδωπάνω... καὶ νὰ σᾶς χαιρετήσω..

Ἔλεγε ψέματα, συνεχῶς ψέματα ἔλεγε. Κι ὅμως, νά, τὸν εἶχα κεῖ μπροστά μου, καὶ σὲ λίγο θὰ τὸν ἔχανα κι αὐτὸν γιὰ πάντα. Κι ὡς τόσο, αὐτὸς ἤξερε. . . Ἀπότομα, χωρὶς περίφραση καμιά, τὸν ρώτησα :

— Τὸ παιδί... Ποιὸς τὸ ἔθαψε τὸ παιδί ;...

ἌΟ Δούκας ξαφνικὰ χλώμιασε.

— Ὡστε σᾶς εἶπαν κι ἐσᾶς ;... Τὸ φανταζόμουνά... Ἔτσι εἶναι πάντα... Κι ὅμως σᾶς βεβαιώνω ἐγώ, κι ἂς μὴ μὲ πιστέψετε, πὼς εἶναι ψέματα ὅτι λέν—ὅτι λέει κι ἡ ἄμυαλη Σίβυλλα— γιὰ μένα. Τὸ μωρὸ μόνη της τὸ ἔθαψε. . . Ἐγὼ βαστοῦσα τὸ ἓνα φτυάρι μόνο... Μὰ ποιὸς σᾶς εἶπε γι' αὐτό ;...

— Χτές τὴ νύχτα τὸ εἶδα ἐγώ, σκελετωμένο, νὰ προχωρῆ...

— Ἄ, ναί, χτές, ἡ τρίτη νύχτα... Ἔτσι πάντοτε... Τὴν τελευταία νύχτα, τὴν τρίτη, παρουσιάζετα,.. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ τρίτη νύχτα εἶναι πάντοτε ἡ τελευταία... Φτωχιά Σίβυλλα...

Ἡ ὥρα τοῦ χωρισμοῦ εἶχε σημάνει. Οἱ τελευταῖοι ἐπισκέπτες φεύγαν. Ἐκίνησε κι ὁ Δούκας μὲ βῆμα ἀργό, κίνησε γιὰ τὴν μικρὴ σκάλα. Ἐκεῖ σταμάτησε γιὰ λίγο σκεφτικός, πρὶν κατέβῃ τὸ πρῶτο σκαλί, καὶ τὸν ἄκουσα πὺ ψιθύριζε : « Ὡ, ἡ πριγκηπέσσα, ἡ πριγκηπέσσα... »

Σὲ λίγο χανόταν γιὰ πάντα ἡ τελευταία ἄκτὴ τῆς Αἰγύπτου. Εἶχε ἀρχίσει νὰ βραδυάζει καὶ φουσοῦσε

ένα τόσο γλυκὸ ἀεράκι. Πέρα, ἢ Ἀλεξάντρεια φαινόταν σὰν μέσα σὲ μιὰ καταχνιά.

Κι ὁμως ἐμένα τὸ βλέμμα μου τραβοῦσε πέρα, πέρα ἀπ' τὴν Ἀλεξάντρεια, μέσα σ' ἓνα θαμπὸ ἀπ' τοὺς καπνοὺς καζῖνο τοῦ Καίρου. Ἐκεῖ τὰ βλέμματά μας εἶχαν πρωτοσυναντηθεῖ πρὶν ἀπὸ λίγες μέρες. Ναί, τὴν πρώτη φορά. Τότες, πὺ ἀνάμεσα στοὺς καπνοὺς καὶ στὴ γύρωθε εὐθυμία, ἐμάντευσα σ' ἓνα ρῖγος τὴ λεπτὴ σιλουέττα της.

Καὶ κοίταξα ἐκεῖ, ἐκεῖ μακρὰ κάπου, κοντὰ σ' ἓναν τάφο μικροῦ παιδιοῦ, — πέρα, πριγκηπέσσα ἐκεῖ πρὸς τὴν ψυχὴ τῆς Αἰγύπτου...

...Πριγκηπέσσα...

ΓΡΑΜΜΑΤΟΛΟΓΙΚΑ

Ἀποδάματα ἀπὸ ἐπιστολές, ἄρθρα
καὶ κριτικὲς ποὺ γραφῆκαν ὕστερ' ἀπὸ
τὴν πρώτην ἔκδοσιν τοῦ βιβλίου «Τρεῖς
Νύχτες Ἴδωνῆς».

(ΑΠΟ ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ ΑΛΚΗ ΘΡΥΛΟΥ)

«... Τὰ περισσότερα νεοελληνικὰ διηγήματα σχηματοποιοῦν ἀκόμα περισσότερο τὰ κι ὅλας πολὺ περιορισμένα τους θέματα. Μᾶς δείχνουν στατικὰ διάφορους σταθμοὺς τοῦ πάθους, δὲ δονίζονται ἐσωτερικὰ ἀπὸ τοὺς δυσκολοξεδιάλυτους ἐλιγμούς τῆς πολιτισμένης ἐρωτικῆς ἔλξης.

... Ἐξαιρέσεις εὐτυχῶς ὑπάρχουν, μὰ εἶναι ἐλάχιστες. Μιὰ τέτοια ἐξαιρεση μᾶς παρουσιάζει τὸ διήγημα τοῦ κ. Ἄρι. Πολὺ ἐσωτερικὰ συγκεντρωμένα κι ἐντατικά, μὲ μιὰ γλώσσα ποὺ εἶνε κι αὐτὴ εὐλύγιστη καὶ ραφιναρισμένη, μᾶς μεταδίνει καὶ δὲ μᾶς ἀφηγεῖται μόνο ψυχρά, τὴν παθητικὴ ὁρμητικὴ ἔλξη δυὸ ἀνθρώπων ποὺ μαζὶ κι ἀποθιοῦνται. Ὁ κ. Ἄρις κατορθώνει νὰ δώσῃ καὶ στὰ κύρια του πρόσωπα καὶ στὰ δευτερεύοντα καὶ σ' ὅλο τὸ περιβάλλον, στὴν ἐνότητα τῶν συνόλων καὶ στὴ φράση του μιὰ δόνηση καὶ μιὰν ἀτμόσφαιρα ἀγωνίας. Κάποιο μυστήριο περιβάλλει μιὰν ἀγάπη, ποὺ πλέκεται μέσα σὲ τρεῖς νύχτες ξαλλῆς ἠδονῆς καὶ ποὺ εἶναι καταδικασμένη νὰ μὴν ξεπεράσῃ τίς τρεῖς νύχτες...

... Ὁ κ. Ἄρις ἔχει ὕφος, ἔχει παλμό, ἐπικοινωνεῖ ἐσωτερικὰ μὲ τὰ πρόσωπά του καὶ τὰνασταίνει ζωντανά... Ζητεῖ ἀκόμη νὰ δώσῃ στὸ νεοελληνικὸ διήγημα ἓνα καινούργιο, πρωτότυπο γι' αὐτὸ ἀνατρίχιασμα...»

(ΑΠΟ ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΦΩΤΟΥ ΓΙΟΦΥΛΛΗ)

«..Τὸν κ. Ἄρι τὸν γνωρίζαμε ἀπὸ τοὺς μοντέρνους στίχους του, ποὺ εἶναι γεμάτοι ἀπὸ μιὰ σύγχρονη γοητευτικὴ μελαγχολία, καὶ ἀπὸ ὠχρὲς ζωγραφιές... Κι ἐδῶ ἡ γοητευτικὴ μελαγχολία, κι ἐδῶ οἱ ὠχρὲς ζωγραφιές, μὰ πιὸ ζωηρεμένες, μὲ φλέβες πιὸ κόκκινες ἀπὸ τὸ αἷμα...

...Ἐπάρχουν ἐδῶ μιὰ νύχτα ρόδινη, μιὰ κόκκινη καὶ μιὰ κίτρινη.

...“Ολ’ αὐτὰ ὁ κ. Ἰ. Ἄρις τὰ δίνει μὲ εἰκόνες λεπτόγραμμες καὶ πολύχρωμες. Ἡ φράση του εἶναι μαλακὴ καὶ ἐπιμελημένη. Χαϊδεύει κι αὐτὴ ἡδονικὰ μέσα στὶς νύχτες..

Οἱ «Τρεῖς Νύχτες Ἡδονῆς» εἶναι μιὰ δημιουργικὴ παραγωγή ἐντελῶς σύγχρονη. Ἐδῶ καὶ λίγα χρόνια πρὶν θὰ ἦταν κάτι τί τὸ ἀκατανόητο. Σὲ μερικὰ χρόνια ἀργότερα μπορεῖ νᾶναι κάτι τι παλιό. Σήμερα ὅμως ἔχει τὴν ἀξία ἐνὸς ἔργου κομποῦ, καλλιτεχνικοῦ, πολιτισμένου, ὠχροῦ καὶ λαμπροῦ μαζί. Μὰ προπάντων μοντέρνου.

(ΑΠΟ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ)

«...Μαζί, μὰ καὶ γυμνά, μὲ τὴν ἀποκοτιὰ τοῦ ἀδιάφορου, στὴν ἠθικὴ τάξη τῶν πραγμάτων, ἡδονισμοῦ, γραμμένο καὶ ἀποσκεπασμένα, ὥστε νὰ μᾶς πλησιάσῃ στὴν ποίηση. Ἡ χάρη του εἶναι πού μᾶς ἀφίνει νὰ ὑπονοήσουμε τὸ δράμα, χωρὶς νὰ μᾶς τὸ διηγηθῇ. Ὅ,τι καὶ νᾶναι, τὸ διήγημά σας τὸ διάβασα μ’ εὐχαρίστηση πού μάλιστα τὴ βοήθησε καὶ τὸ καλό σας μεταχείρισμα τῆς νέας ἀκόμα φιλολογικῆς μας γλώσσας.

(ΑΠΟ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ Κ. Π. ΚΑΒΑΦΗ)

«..Μὲ ἄρεσε πολὺ καὶ ὡς θέμα καὶ ὡς ὕφος.»

(ΑΠΟ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΝΑΠ. ΛΑΠΑΘΙΩΤΗ)

«...Ἀπὸ ἀπόψεως συνθέσεως, ὕφους, τοποθετήσεως, μυστικοπαθείας καὶ ὠραιοπαθείας, τὸ βιβλίο σου εἶναι ἄρτιο. Διαφωνῶ ὅμως κάπως στὴν ψυχὴ του, τὴν ἠθικὴ του κεντρικὴ γραμμή..

...Αὐτὴ ἡ αἰσθητικο-αἰσθησιάζουσα ὑπεραισθαντικὴ σου πριγκηπέσα μοῦ δίνει ἐλαφρὰ στὰ νεῦρα! Δὲν ἀγαπῶ πολὺ τὶς πριγκηπέσες, οὔτε καὶ ὅταν ὁ καλός μου Ἰσαντρος, πού ἀγαπῶ τόσο, τὶς ἀγαπάει... Αὐτὲς ὅμως εἶναι οἱ ἐντελῶς ἀτομικὲς μου ἀντιρρήσεις, πού τὶς βάζω πάντα κατὰ μέρος. Καὶ σὲ βεβαιώνω πὼς ἐξετάζοντας ἀντικειμενικὰ τὸ βιβλίο σου, τὸ βρίσκω ἄρτιο—σοῦ ἐπαναλαμβάνω—καὶ ἰσχυρότατα συγκινημένο καὶ ὑποβλητικό.»

(ΑΠΟ ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ Α. Δ. ΠΑΠΑΔΗΜΑ)

Ὁ κ. Ἰσαντρος Ἄρις ἔχει ἓνα σπάνιο λογοτεχνικὸ προσόν: νὰ διηγητῆ ἀπλὰ κι ἀβίαστα, χωρὶς ὅμως ἡ λεκτικὴ του συνάρτηση νὰ ἐξικνεῖται ὡς τὴν ἀπλοϊκότητα. Συμπαθῶ

ἐξαιρετικὰ τὸ διήγημα τοῦτο τοῦ κ. Ἰσαντροῦ Ἄρι, γιατί ὀλοκληρώνει περισσότερο ἀπ' ὅλα τ' ἄλλα του, αὐτὸ τὸ προ-
τέρημα. Ἀνοίχτε ὁποιαδήποτε σελίδα του· θὰ σᾶς ὑποβάλλῃ
ἀμέσως. Καὶ τοῦ συγχωρῶ ἀκόμη καὶ τὴν κάποια συνθη-
κολόγησι, μὲ μερικές καθαρευουσιάνικες ἐκφράσεις. Τὸ
μεγάλον κοινὸ εἶναι δύσπιστο καὶ τῶκαναν βέβαια δύσπιστο
κατὰ τρόπο ψιλικαντζίδικο, οἱ δημοκόποι κι' οἱ ἀρτηριο-
σκληρωτικοὶ ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος καὶ οἱ παραληροῦντες ἀρλε-
κίνοι, θηλυκοὶ κι' ἀρσενικοὶ, καὶ ἄχαροι φρασεολόγοι, ἀπὸ
τ' ἄλλο.

Γι' αὐτὸ χρειάζεται κάποια ἐφεκτικότης. Ὁ κ. Ἰσαντ.
Ἄρις ἔχει αὐτὴν τὴν ἐφεκτικότητα κι' ἡ ἀφήγησι τῶν «*Τρι-
ῶν Νυχτῶν*» ἐξελίσσεται μὲ καλοβαλμένον ἐξωτισμὸν—δημι-
ουργικὸ στοιχεῖο τῆς νεώτερης ψυχογραφικῆς τέχνης.—Ὁ
ἐξωτισμὸς δὲ αὐτὸς δὲν παρουσιάζεται ἀσυνάρτητος, δὲν
παρουσιάζεται «φτιαχτὸς», ἀλλὰ συναρμολογημένος μὲ τὸ
γενικὸ πλάνο τοῦ ἔργου.

(ΑΠΟ ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ RUSSEL)

«... Il y a un peu trop de romantisme par-ci par-là,
des ô die u x, des pâleurs trop fréquentes, des passa-
ges peu neufs (sur le souvenir et l'oubli) ou étranges
(elle le felicite d' être laid)

... La langue est tachée de Katharévoussa.

... Mais il y a des détails agréables, des phrases ai-
mablement tendres; et enfin... la curiosité est vite pi-
quée, et tenue en haleine jusque vers la fin.

(ΕΡΓΑ Ν. ΧΑΓΕΡ ΜΠΟΥΦΙΔΗ (ΙΣΑΝΤΡΟΥ ΑΡΙ)

ΕΧΟΥΝ ΕΚΔΟΘΗ ΣΕ ΒΙΒΛΙΑ:

Τραγούδια σὲ Μοντέρνους Σκοποὺς (1918)—Τὰ Μοντέρ-
να (α' ἐκδοσι 1919. Β' ἐκδοσι μὲ τὸ «Καινὸριο Μανιφέ-
στον» 1924)—Τὰ Ἰονικὰ κι' οἱ Ἀνοιξιάτικες Ἀγάπες (1922)

ΕΧΟΥΝ ΠΑΙΧΘῆ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ:

Μακάρι, στὸ φῶς. (μονόπραχτο δράμα, 1924).—Τὸ δρά-
μα τῆς Κοκκαίνης (τοίπραχτο, 1925)

ΕΤΟΙΜΑ ΓΙΑ ΕΚΔΟΣΗ:

Ἅρσενες Στιγμῆς (ποιήματα)—Νευρασθενικὲς Ἱστορίες
(διήγηματα)—Μαρτυρμένα Μπουμπούκια (μυθιστόρημα).

ἡ ποιήνη ἔχει
μακροχρονη μαριέρα

